

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра внутрішньої медицини №3 з фтизіатрією

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної програми
«Стоматологія»

«28» серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради стоматологічного
факультету

Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

Модуль 1. «Догляд за хворими. Медичні маніпуляції»

Змістовий модуль 1. «Догляд за хворими; медичні маніпуляції»

обов'язкова

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курс(и) та семестр(и) вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський)
22 Охорона здоров'я
221 Стоматологія
магістр стоматології
лікар-стоматолог
Стоматологія
денна
2 курс 3 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри внутрішньої медицини
№3 з фтизіатрією

Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Борзих Оксана Анатоліївна, к.мед.н., доцент Лавренко Анна Володимирівна, к.мед.н., доцент Мормоль Ірина Анатоліївна, к.мед.н., асистент Авраменко Яніна Миколаївна, асистент
Профайл викладача (викладачів)	https://int-med-three.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	+380532676269
E-mail:	vnutrmed3@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://int-med-three.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 6 / 180, із них:

Лекції (год.) – немає

Практичні (год.) – 96

Самостійна робота (год.) – 84

Вид контролю дисципліни – ПМК

Модуль 1. «Догляд за хворими. Медичні маніпуляції»

Кількість кредитів / годин – 3 / 90, із них:

Лекції (год.) – немає

Практичні (год.) – 48

Самостійна робота (год.) – 42

Вид контролю дисципліни – ПМК

Змістовий модуль 1. «Догляд за хворими; медичні маніпуляції»

Кількість кредитів / годин – 1,5 / 45, із них:

Лекції (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 24

Самостійна робота (год.) – 21

Вид контролю – Контроль змістового модуля

Політика навчальної дисципліни

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі і здобувачі вищої освіти діють відповідно до:

Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>).

Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету

<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/viddil-monitoryngu-osvity/informaciyi-materiali-n-process-vimo-ek9k>).

Правил внутрішнього розпорядку для здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету(<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>).

Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті(<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>).

Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>).

Положення про неформальну та інформальну освіту учасників освітнього процесу Полтавського державного медичного університету. (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>).

Кафедра внутрішньої медицини №3 з фтизіатрією розташована на базі терапевтичного відділення комунального підприємства «1 - а міська клінічна лікарня», за адресою: м. Полтава вул. Олеся Гончара 27а.

Здобувачі вищої освіти приходять на заняття згідно з розкладом. Запізнення та пропуски на заняття не допускаються. Заняття проводяться без перерви. Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись медичної етики та деонтології. На першому поверсі лікарні розташована гардеробна, де здобувачі вищої освіти переодягаються. Під час перебування здобувачі вищої освіти на кафедрі повинні дотримуватися професійного дрес - коду, який передбачає медичну форму: халат і медичну шапочку білого кольору (бездоганно чисті, випрасувані) та змінне взуття. У приміщенні кафедри не допускається носіння головних уборів. Забороняється носіння медичної форми під верхнім одягом та поза зоною клінічної бази. Дотримання вказаного дрес-коду забезпечується на основі морального самоконтролю кожного здобувача вищої освіти.

Опис навчальної дисципліни (анотація).

Вивчення внутрішньої медицини має першочергове значення для підготовки лікарів усіх спеціальностей. Тому лікар будь - якої спеціальності повинен знати та уміти виконувати обов'язки середнього медичного персоналу. Відповідно до навчального плану проходження практики з догляду за хворими передбачено у III семестрі, коли здобувачем вищої освіти набуті відповідні знання з основних базових дисциплін, з якими інтегрується програма виробничої практики і здобувач вищої освіти повинен оволодіти навичками надання першої допомоги при невідкладних станах, травматичних ушкодженнях, кровотечі, клінічній смерті, виконувати ін'єкції, пункції, переливання компонентів крові та здійснювати кваліфікований догляд за хворими терапевтичного профілю. Послідовність проходження практики в терапевтичному відділенні визначається кожним навчальним закладом та може змінюватися залежно від кількості здобувачів вищої освіти.

Безпосередня робота стоматолога передбачає тісну співпрацю з середнім медичним персоналом, тому досконале володіння лікарем навичками роботи медичної сестри є гарантією якісної та успішної роботи.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки):

-пререквізити базуються на засвоєнні здобувачами вищої освіти теоретичного матеріалу з основних базових дисциплін (анатомії людини, гістології, цитології та ембріології, фізіології, патофізіології, патоморфології), з якими інтегрується програма виробничої практики.

-постреквізити формують засади подальшого вивчення здобувачем вищої освіти клінічних дисциплін – внутрішньої медицини, терапевтичної стоматології, хірургічної стоматології, ортопедичної стоматології, стоматології дитячого віку, дитячої хірургічної стоматології, ортодонтії, загальної хірургії.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

- метою вивчення навчальної дисципліни є забезпечення підготовки здобувачів вищої освіти до професійної діяльності з догляду за хворими терапевтичного профілю в терапевтичному відділенні, медичні маніпуляції.
- основними завданнями вивчення дисципліни є:
 1. демонстрація та володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації під час догляду за хворими терапевтичного профілю;
 2. засвоєння теоретичного матеріалу, демонстрування та володіння навичками організації режиму і догляду за хворими з різними захворюваннями терапевтичного профілю, заповнення звітної документації;

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні).

Компетентності згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна:

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей:

інтегральна: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК) :

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
11. Здатність працювати в команді.
16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні компетентності (СК):

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛЮ.
18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

Програмні результати навчання (ПРН) згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна:

2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).
19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.
20. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6).
23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

Результати навчання для дисципліни «Навчальна практика» змістовий модуль 1. «Догляд за хворими; медичні маніпуляції».

По завершенню вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- як збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки;
- як аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.

- вимоги етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.
- правила виконання медичних маніпуляцій на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах;

вміти:

- демонструвати володіння основними принципами медичної деонтології;
- визначати зміст догляду за хворими та його роль в структурі загально-терапевтичних заходів;
- демонструвати володіння навичками дотримання лікувально-охоронного та забезпечення санітарно-гігієнічного режиму основних підрозділів терапевтичного стаціонару;
- демонструвати володіння навичками проведення розпитування хворого і правилами визначення основних показників діяльності серцево-судинної та дихальної систем (пульсу, артеріального тиску, дихання) та надання першої допомоги хворим із порушеннями з боку цих систем;
- демонструвати методику проведення огляду та антропометричних досліджень хворого і робити висновок щодо конституціонального типу обстежуваного;
- робити попередню оцінку стану температурного гомеостазу хворого за результатами визначення температури тіла та реєстрації температурних кривих;
- демонструвати володіння навичками догляду за хворими із гарячкою;
- пояснювати механізми впливу медикаментозних процедур на організм хворого та демонструвати найпростіші медичні маніпуляції щодо їх забезпечення;
- демонструвати володіння навичками забезпечення особистої гігієни хворих та догляду за важкохворими;
- демонструвати володіння основними прийомами реанімаційних заходів;
- виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах;

Тематичний план лекцій із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції - не передбачений програмою.

Тематичний план семінарських занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті - не передбачений програмою.

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Основні принципи загального та спеціального догляду за хворими терапевтичного профілю. Організація роботи терапевтичних відділень стаціонару.	2

	1. Які приміщення відносяться до терапевтичного відділення? 2. Як обладнаний пост палатної медсестри? 3. Що включає в себе гігієнічний догляд у відділенні? 4. Яких режимів фізичної активності потрібно дотримуватися в лікувальних закладах? 5. Який санітарно-епідеміологічний режим в лікувальному відділенні? 6. Які обов'язки виконує медична сестра терапевтичного відділення? 7. Які обов'язки виконує молодша медична сестра (санітарка) терапевтичного відділення? 8. Що входить до поняття особиста гігієна хворого? 9. Який розпорядок дня хворих терапевтичного відділення? 10. Як проводиться зміна постільної і натільної білизни?	
2.	Поняття про лікувально-охоронний, санітарний та лікарняний режим терапевтичного стаціонару. Приймальне відділення. 1. Що розуміють під поняттям «лікувально-охоронний режим» та які заходи застосовують для його дотримання? 2. Що означає санітарно-гігієнічний режим відділення і які вимоги до його виконання? 3. Яке основне призначення приймального відділення? 4. Що являє собою централізоване і децентралізоване приймальне відділення? 5. Визначте послідовність етапів роботи приймального відділення. 6. Яку документацію заповнює медсестра приймального відділення? 7. Як обробляють волосся при виявленні педикульозу? 8. З чого складається визначення антропометричних даних хворого? 9. Як правильно виміряти окружність грудної клітини? 10. Яке технічне обладнання і засоби використовують для транспортування хворих?	2
3.	Розпитування хворого та його роль в оцінці загального стану пацієнта. Роль огляду хворого в оцінці загального стану пацієнта. 1. Що включає в себе розпитування хворого? 2. Назвіть основні скарги хворого зі серцево-судинною патологією.	2

	3. Назвіть основні скарги хворого з патологією дихальної системи. 4. Назвіть основні скарги хворого з патологією травної системи. 5. Назвіть основні скарги хворого з патологією сечовидільної системи. 6. Що включає в себе Анамнез життя (Anamnesis vitae)? 7. Що включає в себе Анамнез хвороби (Anamnesis morbi)? 8. Як оцінити загальний стан хворого? 9. Які деонтологічні особливості проведення розпитування хворого? 10. Як називається медична документація, яка заповнюється на основі розпитування хворого?	
4.	Температура тіла, правила її вимірювання та реєстрації. Догляд за хворими з гарячкою. 1. Термометри та вимірювання температури тіла. 2. Види температурних кривих. Реєстрація температури тіла і температурних кривих на температурних листках. 3. Оцінка результатів вимірювання температури тіла. 4. Гарячка. Догляд за хворими з гарячкою.	2
5.	Визначення основних показників гемодинаміки та дихання. 1. Визначення та характеристики пульсу. 2. Визначення та характеристики артеріального тиску. 3. Перша долікарська допомога при критичних змінах артеріального тиску. 4. Визначення та характеристики дихання. 5. Перша долікарська допомога при захворюваннях органів дихання.	2
6.	Застосування основних видів лікарських засобів. Зовнішнє та внутрішнє застосування лікарських засобів, фізіотерапевтичних процедур. 1. Як класифікуються медикаментозні засоби за шляхом введення в організм хворого? 2. Які є форми лікарських засобів? 3. Які є правила роздавання таблетованих та рідких медикаментозних засобів для перорального прийому? 4. Що таке зовнішній спосіб застосування медикаментозних засобів? 5. Що таке ентеральний спосіб введення лікарських засобів?	2

	6. Що таке інгаляційний спосіб введення лікарських засобів та показання до застосування? 7. Парентеральний метод введення лікарських засобів. 8. Які є показання і протипоказання до застосування гірчичників, банок? 9. Які ускладнення можуть виникнути при застосуванні гірчичників (банок)? 10. З якою метою застосовують компреси? Які лікарські засоби використовують для компресів? 11. Які показання та протипоказання до застосування грілки? В яких випадках використовують міхур з льодом?	
7.	Організація лікувального харчування хворих. 1. Що таке «дієтичне харчування»? 2. На які групи поділяються хворі за харчовим статусом? 3. Які норми харчування на 1 хворого в залежності від харчового статусу? 4. Техніка виконання ентерального та парентерального харчування. 5. Показання до ентерального та парентерального харчування. 6. Протипоказання до ентерального та парентерального харчування. 7. Техніка годування важкохворого пацієнта. 8. Що таке харчова клізма?	2
8.	Загальний і спеціальний догляд за тяжкохворими і агонуючими. 1. Через який термін необхідно виконувати заміну постільної та натільної білизни? 2. Як забезпечити фізіологічні відправлення хворого, що знаходиться у лежачому положенні? 3. Яку необхідно провести обробку після використання судна або «вутки»? 4. Як виконується обтирання хворого, що знаходиться у важкому стані? 5. Як виконується догляд за нігтями та волоссям у важкохворих? 6. Як виконується догляд за очима у важкохворих? 7. Як виконується догляд за порожниною рота у важкохворих? 8. Як виконується догляд за носовими та вушними ходами у важкохворих? 9. Що таке пролежні?	2

	10. Які заходи профілактики пролежнів ви знаєте?	
9.	Поняття про клінічну і біологічну смерть. Поняття про реанімацію. 1. Визначення та характеристика клінічної смерті. 2. Поняття про біологічну смерть. 3. Які додаткові методи діагностики клінічної смерті? 4. Яка послідовність реанімаційних заходів при клінічній смерті? 5. Які методи відновлення і підтримання прохідності верхніх дихальних шляхів? 6. Які найпростіші пристосування для проведення штучної вентиляції легень ви знаєте? 7. Яка техніка проведення зовнішнього масажу серця? 8. Як здійснюється контроль за ефективністю реанімаційних заходів? 9. Які можливі ускладнення при проведенні реанімації та їх профілактика?	2
10.	Методи виконання медичних маніпуляцій. 1. Описати методику проведення внутрішньом'язової ін'єкції та показати на муляжі. 2. Описати методику проведення підшкірних ін'єкцій та показати на муляжі. 3. Яка мета проведення внутрішньошкірних ін'єкцій та описати методику проведення та показати на муляжі. 4. В якій послідовності проводиться підготовка крапельниці для внутрішньовенних крапельних вливань? 5. Яка методика вимірювання артеріального тиску? 6. Як проводиться непрямий масаж серця? 7. Який принцип використовується при проведенні сифонної клізми?	2
11.	Методика виконання заходів першої медичної допомоги при невідкладних станах за надзвичайних умов. 1. Кровотеча та способи зупинення кровотечі. 2. Перша допомога при отруєнні. 3. Перша допомога при утопленні. 4. Перша медична допомога при тепловому та/або сонячному ударі. 5. Перша медична допомога при електротравмі.	
12.	Контроль змістового модуля 1	2

	Разом	24

Самостійна робота

7. Самостійна робота:

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	11
2.	Підготовка до лабораторної роботи	–
3.	Написання навчальної історії хвороби	–
4.	Підготовка контрольної роботи, реферату, підготовка до поточних контрольних заходів	4
5.	Підготовка до контролю змістового модуля 1	6
6.	Підготовка до екзамену	–
	Разом за модуль 1	21

Індивідуальні завдання

I. Доповідь реферату на практичному занятті: викладач обговорює тему реферату зі здобувачем вищої освіти стосовно зацікавленості та поглиблення знань здобувачів вищої освіти, вимоги до реферату: стислий зміст інформації (висвітлюються тільки головні питання з теми), реферат не повинен перевищувати 5-7 сторінок, регламент доповіді до 10 хвилин. Рекомендовані теми:

1. Розпитування хворого та його роль в оцінці загального стану пацієнта.
2. Визначення основних показників гемодинаміки та дихання.
3. Застосування основних видів лікарських засобів.
4. Поняття про клінічну і біологічну смерть. Поняття про реанімацію.
5. Методика виконання заходів першої медичної допомоги.

II. Виготовлення наочних засобів навчання (таблиці, постери): викладач обговорює тему та наявність додаткового матеріалу для виготовлення таблиці або постеру зі здобувачем вищої освіти, обговорюється макет проекту таблиці або постеру, який не повинен перевищувати 1 одиниці виконання. Тема для постеру визначається в залежності від плану клінічних конференцій кафедри.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти до підсумкового модульного контролю

1. Історичні віхи становлення медичної допомоги хворій людині. Визначення ролі і місця догляду за хворими в лікувально-діагностичному процесі, поняття про його структуру та умови проведення. Поняття про лікувально-охоронний, санітарний та лікарняний режими терапевтичного стаціонару.

2. Зовнішнє та внутрішнє застосування лікарських засобів. Інгаляція. Парентеральна терапія. Ін'єкції. Внутрішньом'язові, підшкірні, венепункція, внутрішньовенне вливання, крапельні інфузії з підготуванням системи для вливання. Давання кисню та інгаляційних препаратів.

3. Поняття про клінічну і біологічну смерть. Термінальні стани. Основні критерії біологічної смерті.

4. Роль лікувального харчування у структурі оздоровчого процесу. Поняття про лікувальне харчування і дієтичні столи.

5. Організація лікувального харчування у терапевтичному відділенні. Порядок роздачі їжі.

6. Поняття про основні показники гемодинаміки та дихання: підрахунок пульсу та кількості дихальних рухів, правила та методика вимірювання артеріального тиску.

7. Поняття про реанімацію. Методика і техніка найпростіших реанімаційних заходів: штучне дихання методом "рот до рота" і "рот до носа", непрямий масаж серця. Правила обходження з трупом.

8. Механізм дії на організм фізіотерапевтичних процедур. Застосування банок, гірчичників, компресів, грілки, пухиря із льодом. Основні показання та протипоказання до їх використання. Правила обробки банок, грілок, пухиря для льоду після використання.

9. Сучасні термометри - електричні, на основі рідких кристалів. Види температурних кривих. Реєстрація температури тіла і температурних кривих на температурних листках. Догляд за хворими з підвищеною температурою тіла при гарячці та остуді.

10. Методика виконання медичних маніпуляцій: штучне дихання, непрямий масаж серця, фіксування язика.

11. Перша медична допомога при отруєннях, утопленні, тепловому та сонячному ударі, електротравмі.

12. Функції приймального відділення лікарні у прийомі і направленні хворих до профільних відділень. Прийом та реєстрація хворих. Заповнення медичної документації (журналу прийому хворих, історії хвороби, статистичної карти).

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю

1. На бланку температурного листа відмітити запропоновані викладачем показники пульсу, артеріального тиску, температури тіла, зробити висновок про їх відповідність нормі та про тип температурної кривої.

2. Дослідити у хворого пульс на нижніх кінцівках, зробити висновок про його відповідність нормі.

3. Виміряти хворому артеріальний тиск, зробити висновок про його відповідність нормі.

4. Продемонструвати методику підготовки гумової грілки та пухиря з льодом і користування ними.

5. Продемонструвати методику годування хворого, прикутого до ліжка.

- 6.Продемонструвати на муляжі методику користування підкладним судном та сечоприймачем у хворих чоловічої та жіночої статі.
7. Провести розпитування хворого та виділити основні скарги.
- 8 .Розкласти на демонстраційному столі запропоновані лікарські засоби по групах за способом введення, назвати основні способи введення препаратів.
9. Підготувати необхідні розчини та продемонструвати правила поводження з одноразовим шприцем після його застосування.
10. Провести вимірювання температури у хворого та оформити температурний лист.
11. Підготувати необхідні засоби та провести гігієну порожнини рота, носа та вух важкохворому.
12. Провести вимірювання зросту пацієнта стоячи, сидячи, визначити масу тіла та розрахувати індекс маси тіла.
13. Продемонструвати навички користування функціональним ліжком та надання відповідних положень хворому при нападі ядухи та при колапсі.
14. Провести дослідження дихання у показового хворого, зробити висновок про основні його властивості.
15. Дослідити у хворого пульс на променевих артеріях, зробити висновок про основні його властивості.
16. Продемонструвати методику проведення підшкірних, внутрішньо шкірних ін'єкцій.
17. Продемонструвати методику проведення внутрішньо м'язової та внутрішньовенної ін'єкцій.
18. Підготувати необхідні засоби та провести профілактику утворення пролежнів.

Перелік питань, який повинен засвоїти здобувач вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни (форма контролю – залік) - не передбачено програмою.

Методи навчання

Вербальні:

- пояснення,
- розповідь,
- бесіда.

Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація;

Практичні (практика для вироблення вмінь та навичок);

Самостійна робота здобувачів вищої освіти з осмислення й засвоєння нового матеріалу.

Практичні заняття за методикою їх організації є клінічними і передбачають:

1. Курацію тематичних хворих, що здійснюється за заданим алгоритмом дій здобувачі вищої освіти.
2. Опанування практичних навичок (огляду хворого, оцінка стану хворого, і т. і. згідно списку).
3. Розгляд теоретичних питань щодо набуття практичних навичок за стандартними переліками до кожного практичного заняття та під час контролю.
4. Розв'язування ситуаційних задач.
5. Стандартизований тестовий контроль, усне та письмове опитування.

6. Активні методи навчання: тематичні дискусії, мозковий штурм, аналіз конкретних ситуацій (кейс – метод), імітаційні завдання.

Форма та методи оцінювання :

Форма оцінювання - підсумковий модульний контроль (ПМК).

Методи оцінювання:

Усне опитування: фронтальне, індивідуальне, комбіноване, співбесіда.

Письмовий контроль: письмова перевірка здійснюється у формі перевіркової (контрольної) роботи, написання конспектів, щоденників.

Тестовий контроль: використовується тести закритої форми, які передбачають вибір відповіді з певної кількості варіантів.

Програмований контроль здійснюватися за допомогою індивідуальних автоматизованих засобів.

Практична перевірка: проводиться перевірка практичних професійних умінь і навичок під час проведення практичних занять.

Система поточного та підсумкового контролю

Поточне оцінювання здобувачів вищої освіти з відповідних тем по дисципліні проводиться за традиційною 4-бальною системою («відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно»):

- «відмінно» – здобувач вищої освіти володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, так і тестового контролю. Добре орієнтується в предметній термінології. Чітко формулює відповіді на поставлені запитання. Практична робота виконується в повному обсязі.

– «добре» – здобувач вищої освіти володіє знаннями в обсязі не менш ніж 75 – 85%, допускає несуттєві помилки, які виправляє, відповідаючи на запитання. Під час виконання тестових завдань відповідає на 75% питань. Практична робота виконана в повному обсязі, допускаються незначні помилки.

– «задовільно» – здобувач вищої освіти володіє знаннями по темі в обсязі не менше 60 – 65%, під час тестування відповідає не менш ніж на 60% запитань. Відповіді недостатньо точні, навідні запитання їх не відкореговують. Не в повному обсязі виконано практичну роботу.

– «незадовільно» – здобувач вищої освіти не засвоїв необхідний мінімум знань з теми заняття та тестування в межах менш ніж 60% знань. Нездатний відповідати на навідні запитання, оперує неточними формулюваннями. Завдання тестового контролю виконані менш ніж на 60%. Практичними навичками не володіє.

Бал визначається згідно таблиці 1:

Таблиця 1. Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною Шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє

		самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Поточна успішність дорівнює середньому арифметичному оцінок поточного контролю за практичні заняття та самостійну роботу (ведення конспекту, медичної документації, ведення щоденника, робота у відділеннях). Оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Викладач вносить бали після їх конвертації з середнього балу успішності згідно таблиці. Мінімальна кількість балів, що здобувачі вищої освіти отримують за поточну успішність – 72, максимальна 120 балів.

Бал визначається згідно таблиці 2:

Таблиця №2. Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль та/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою	
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно	
2,1	50	34	84			
2,15	52	34	86			
2,2	53	35	88			
2,25	54	36	90			
2,3	55	37	92			
2,35	56	38	94			
2,4	58	38	96			
2,45	59	39	98			
2,5	60	40	100			
2,55	61	41	102			
2,6	62	42	104			
2,65	64	42	106			
2,7	65	43	108			
2,75	66	44	110			
2,8	67	45	112			
2,85	68	46	114			
2,9	70	46	116			
2,95	71	47	118			
3	72	50	122	E	3 задовільно	
3,05	73	50	123			
3,1	74	50	124			
3,15	76	50	126			
3,2	77	51	128			
3,25	78	52	130	D		3 задовільно
3,3	79	53	132			
3,35	80	54	134			
3,4	82	54	136			
3,45	83	55	138			
3,5	84	56	140	C	4 добре	
3,55	85	57	142			
3,6	86	58	144			
3,65	88	58	146			
3,7	89	59	148			

3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160	В	
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	А	5 відмінно
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

До підсумкового модульного контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття, виконали самостійну роботу та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Здобувачу вищої освіти, який з поважних причин мав пропуски навчальних занять, вносяться корективи до індивідуального навчального плану і дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до визначеного терміну.

Наявність оцінки «2» за поточну успішність не позбавляє здобувача вищої освіти права допуску до підсумкового модульного контролю з допустимою мінімальною кількістю балів за поточну успішність. Здобувач освіти не має право перескладати поточні оцінки «2» якщо він має мінімальну суму балів для допуску до контрольних заходів. Поточні оцінки «3» або «4» не перескладаються. Здобувач освіти зобов'язаний перескладати «2», якщо середній бал поточної успішності за модуль не досягає мінімального (3,0 бали) для допуску до ПМК. Дозвіл на відпрацювання поточної оцінки «2» надає завідувач кафедри лише з метою досягнення здобувачам вищої освіти мінімальної кількості балів для допуску до підсумкового чи семестрового контролю.

Перескладання здійснюється викладачем, призначеним завідувачем кафедри за графіком консультацій та відпрацювання пропущених занять, що узгоджений з

відповідними деканатами.

Кількість перескладань поточної «2» обмежена двома спробами. Здобувачі вищої освіти, які мають середній бал успішності менший ніж 3,0 мають право перескладати поточні «2», але не пізніше початку нового семестру.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після вивчення програми модуля з дисципліни і проводиться на останньому занятті модуля. Для підсумкового модульного контролю використовуються години, передбачені в навчальній програмі для практичних занять. Здобувачам вищої освіти, які під час навчання дисципліни, мають середній бал успішності від 4,5 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до таблиці 2.

Результат ПМК оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає 50 балів. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність).

При проведенні ПМК на кафедрі здобувачі освіти спочатку вирішують 20 тестів, максимальна сума балів за 1 тест становить - 2 бали (всього - 40б), потім здобувач вищої освіти демонструє 2 практичні навички (з переліку практичних навичок до підсумкового модульного контролю) максимальна кількість балів за питання - 20 (всього - 40б). Максимальна сума балів становить 80 балів, мінімальна -50 балів.

Здобувачі освіти яким зараховано ПМК вноситься до «Відомості підсумкового модульного контролю», після заповнення відомості відносяться до відповідного деканату.

Здобувачі вищої освіти, яким не зарахований ПМК, з точним зазначенням причини не зарахування також вноситься до «Відомості підсумкового модульного контролю» та індивідуальні навчальні плани студентів. Причини не зарахування можуть бути наступні:

а) здобувач освіти має невідпрацьовані пропуски занять. Позначка «н/в» (не виконав) у колонці «бали за ПМК»;

б) здобувач освіти який відвідав усі заняття (практичні), але не набрав мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність; не виконав самостійну роботу (конспекти, щоденник практики), не допускається до ПМК. Позначка «н/д» (не допущений) у колонці «бали за ПМК»;

в) здобувач освіти відвідав усі заняття, та набрав кількість балів за поточну навчальну діяльність і був допущений до складання ПМК, але не з'явився на ПМК. Позначка «н/з» (не з'явився) у колонці «бали за ПМК».

Здобувач освіти має право на складання та два перескладання ПМК.

Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма дисципліни;
2. Силабус з дисципліни;
3. Плани практичних занять та самостійної роботи студентів;
4. Тестові та контрольні завдання до практичних занять;
5. Питання та завдання до контролю засвоєння модуля, перелік практичних навичок;
6. Історії хвороби, результати обстеження, алгоритми обстеження, набори-укладки для надання допомоги.

Рекомендована література

Базова (наявна в бібліотеці ПДМУ) для вітчизняних студентів.

1. Догляд за хворими (практика): підручник (ВНЗ III-IV р. а.) / О.М. Ковальова, В.М. Лісовий, С.І. Шевченко та ін.; за ред. О.М. Ковальової, В.М. Лісового, С.І. Шевченка, Т.В. Фролової. 2020 – 3-є вид., вип.
2. Догляд за хворими. Практика: навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів вищих навчальних закладів МОЗ України / А.В. Лавренко, О.А. Борзих. – Львів: 2020.- 204 с.

Допоміжна

1. Невідкладні стани. Підручник. Затверджено МОН України / За ред. Регеда М. С. – 2024. – 838 с.
2. Kondratiuk V. Ye. Practice in Patient Care at the Therapeutic Department of a Hospital: Workbook. Clinical manual / V. Ye. Kondratiuk, V. A. Khomaziuk. – Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2020. – 112 p.

Інформаційні ресурси

<https://www.medpublish.com.ua/images/pdf/74934.pdf>

<https://magnolia.lviv.ua/wp-content/uploads/2023/08/Medychni-manipuliatsii-ta-protsedury-v-terapii-zmist.pdf>

<https://ips.ligazakon.net/document/MOZ20081>

<https://www.medpublish.com.ua/patient-care-practical-cours-dogljad-za-hvorimi-praktika-pidruchnik-vnz-iiiiv-r-a-om-kovalova-vn-lisovij-rs-shevchenko-ta-in/p-581.html>

Розробники:

Анна ЛАВРЕНКО, к.мед.н., доцент

Оксана БОРЗИХ, к.мед.н., доцент

Яніна Авраменко, асистент

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра хірургії №3

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної програми
«Стоматологія»
« 28 » серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради міжнародного
факультету
Протокол від 30 серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

Модуль 1. «Догляд за хворими. Медичні маніпуляції»

Змістовий модуль 2. «Догляд за хворими хірургічного профілю»

обов'язкова

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курси та семестри вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський)
22 Охорона здоров'я
221 Стоматологія
магістр стоматології
лікар-стоматолог
Стоматологія
денна
2 курс 3 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
хірургії №3
Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Панасенко Сергій Іванович, д.мед.н., професор Малик Сергій Васильович, д.мед.н., професор Челішвілі Анатолій Леонідович, к.мед.н., доцент Доцент Рибалка Ярослав Володимирович к.мед.н. Доцент Драбовський Віталій Сергійович к.мед.н.
Профайл викладача (викладачів)	https://surgery-three.pdmu.edu.ua/
Контактний телефон	+380504103238; +380503046459; +380503050534 +30661218690; +380503042525; +380668968998
E-mail:	surgery3@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://surgery-three.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 6 / 180, із них:

Лекції (год.) – немає

Практичні (год.) – 96

Самостійна робота (год.) – 84

Вид контролю дисципліни – ПМК

Модуль 1. «Догляд за хворими. Медичні маніпуляції»

Кількість кредитів / годин – 3 / 90, із них:

Лекції (год.) – немає

Практичні (год.) – 48

Самостійна робота (год.) – 42

Вид контролю дисципліни – ПМК

Змістовий модуль 2. «Догляд за хворими хірургічного профілю»

Кількість кредитів / годин – 1,5 / 45, із них:

Лекції (год.) – немає

Практичні (год.) – 24

Самостійна робота (год.) – 21

Вид контролю – Контроль змістового модуля

Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності, Статуту, положень ПДМУ. Студенти зобов'язані відвідувати всі аудиторні заняття (лекції та практичні заняття).

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі і студенти діють відповідно до:

Положення про організацію освітнього процесу;

Кодексу академічної доброчесності та ін.

Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету та ін.

Кафедра хірургії №3 розташована на базі хірургічного відділення 1 міської клінічної лікарні за адресою: м. Полтава вул. Олесь Гончара 27а.

Студенти приходять на заняття згідно з розкладом. Запізнення на заняття не допускається. Заняття проводяться без перерви. В приміщенні лікарні розташована гардеробна, де студенти переодягаються. Під час перебування студенти на кафедрі повинні дотримуватися професійного дрес-коду, який передбачає медичну форму — халат і медичну шапочку, бажано білого кольору бездоганно чисті, випрасувані. Обов'язковою є наявність змінного взуття. У приміщенні кафедри не допускається носіння головних уборів. Забороняється носіння медичної форми під верхнім одягом та поза зоною клінічної бази. Дотримання вказаного дрес-коду забезпечується на основі морального самоконтролю кожного студента. Правила поведінки на заняттях передбачають: активну участь студента, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення телефонів на час заняття.

Опис навчальної дисципліни (анотація) Предметом вивчення під час проходження навчальної практики є догляд за хворими хірургічного профілю та виконання медичних маніпуляцій.

Дисципліна вивчається впродовж 3 семестру 2-го року навчання. Сучасний фахівець-стоматолог з вищою медичною освітою повинен бути всебічно розвинутою, високоерудованою людиною, яка володіє основними знаннями, вміннями, навичками, що дозволяють забезпечити профілактику, діагностику та лікування не тільки стоматологічних захворювань, але й загальносоматичних патологічних станів, які можуть загрожувати життю, здоров'ю та працездатності людини. Важливою умовою для спеціаліста високого рівня є постійне підвищення свого професійного рівня.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити «Навчальна практика» Змістовий модуль 2. «Догляд за хворими хірургічного профілю» базуються на засвоєнні студентами теоретичного матеріалу з основних базових дисциплін (анатомії людини, гістології, цитології та ембріології, фізіології, патофізіології, патоморфології, загальної хірургії, пропедевтики внутрішньої медицини, фармакології), з якими інтегрується програма виробничої практики.

Постреквізити

у свою чергу, практика з догляду за хворими хірургічного профілю формує засади подальшого вивчення студентом клінічних дисциплін – загальної хірургії, пропедевтики внутрішньої медицини, медичної психології, внутрішньої медицини, інфекційних хвороб, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами «по вертикалі» та формування умінь застосовувати знання з догляду за хворими в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

зкладає основи вивчення студентами травматології, акушерства і гінекології та інших навчальних дисциплін, де застосовуються хірургічні методи лікування.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

- **Метою** проходження навчальної практики є забезпечення підготовки студентів до професійної діяльності з догляду за хворими хірургічного профілів, роботі на посаді середнього медичного персоналу в хірургічному відділенні.

Основними завданнями проходження навчальної практики є:

- демонстрація та володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації під час догляду за хворими у відділенні хірургічного профілю;
- засвоєння теоретичного матеріалу, демонстрування та володіння навичками організації режиму і догляду за хворими з різними захворюваннями хірургічного профілю, виконання необхідних медичних маніпуляцій, роботи в заповненні звітної документації;
- застосовування на практиці основних принципів, асептики, антисептики;

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Згідно з вимогами Стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей:**

інтегральна:

- Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.;

загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
11. Здатність працювати в команді.
16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

спеціальні (фахові, предметні):

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.

11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛЮ.
18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

Програмні результати навчання

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна: проходження «Навчальної практики» Змістовий модуль 2. Догляд за хворими хірургічного профілю. закладає фундамент для формування у подальшому практичної частини програмних результатів:

2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).
19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.
20. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6).
23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

Результати навчання для дисципліни:

Знати:

основні етичні і деонтологічні положення в хірургії, структуру хірургічної клініки та організацію роботи медичного персоналу;
визначати основні правила організації роботи в чистій та гнійній перев'язочних, пояснювати особливості догляду за хворими в перев'язочних, роботи в операційній;
особливості догляду за хворими, оперованими на голові, шиї, грудній клітці, на органах черевної порожнини, промежині, кінцівках, з переломами;

вміти:

демонструвати володіння методами сучасної антисептики і асептики;
продемонструвати методи підготовки до використання перев'язочного матеріалу, операційної білизни, хірургічного інструментарію, шовного матеріалу;

продемонструвати методи обробки рук хірурга та операційного поля;
 демонструвати накладання бинтових та гіпсових пов'язок;
 організувати підготовку хворого до планового та термінового хірургічного втручання, догляд за хворим у післяопераційному періоді.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	денна форма				
		у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.
Навчальна практика						
Змістовий модуль 2. Догляд за хворими хірургічного профілю						
Етапи розвитку хірургії, вітчизняні хірургічні школи; організація хірургічної допомоги в Україні. Правила поведінки у хірургічній клініці. Питання хірургічної деонтології. Структура хірургічної клініки. Поняття про гігієну у хірургічному стаціонарі з метою профілактики розповсюдження госпітальної інфекції. Гігієна тіла, одягу медперсоналу, гігієна білизни і одягу хворих. Обов'язки постової та старшої медсестри. Пост медсестри. Медична документація. Медичні маніпуляції: термометрія, ін'єкції (техніка проведення).	3		2		доповідь реферату на практичному занятті, підготовка санітарного бюлетеня , доповідь	1
Організація роботи в чистій перев'язочній. Десмургія, перев'язочний матеріал. Типові бинтові пов'язки. Догляд за хворими, оперованими на органах черевної порожнини,промежині, кінцівках. Пов'язки на живіт, промежину, кінцівки. Догляд за хворими в чистій перев'язочній. Санітарно-гігієнічні вимоги до перев'язочної. Організація роботи. Види перев'язочного матеріалу, його властивості. Типові бинтові пов'язки. Правила бинтування. Особливості догляду за хворими, що перенесли оперативні втручання на голові і шиї. Накладання бинтових пов'язок на голову, шию. Догляд за хворими у післяопераційному періоді, що перенесли втручання на кінцівках. Особливості догляду за хворими, оперованими на животі, промежині. Особливості харчування.Типові бинтові пов'язки на живіт, промежину, кінцівки.	3		2		на клінічних конференціях баз кафедри	1
Асептика та антисептика. Догляд за хворими з гнійною патологією. Визначення понять «Асептика» та «Антисептика». Класифікація методів асептики та антисептики, їх характеристика. Особливості догляду за хворими з гнійною патологією. Організація роботи гнійної перев'язочної. Особливості перев'язок і догляд за хворими з анаеробною інфекцією. Утилізація перев'язочного матеріалу, забрудненого гнійними виділеннями.	3		2			1

Стерилізація перев'язочного матеріалу і операційної білизни. Організація роботи в операційній. Хірургічна обробка рук хірурга та операційного поля. Ознайомлення з методикою виготовлення серветок, тампонів, кульок. Підготовка операційної білизни та перев'язочного матеріалу до стерилізації, методи укладки в бікси; застосування сучасних стерилізаційних (безбіксових) стерилізаторів. Будова і робота автоклава, техніка безпеки. Методи підготовки рук хірурга до операції. Догляд за руками хірурга поза клінікою. Обробка операційного поля. Будова операційного блоку. Види прибирань. Методи транспортування хворих в операційну. Правила одягання операційної білизни. Підготовка інструментів до стерилізації. Приготування миючих та дезінфікуючих розчинів. Проби на якість передстерилізаційної обробки інструментів. Методи стерилізації ріжучих, оптичних, загально-хірургічних інструментів. Види шовного матеріалу. Методи стерилізації шовного матеріалу.	3		2			1
Хірургічна операція, підготовка хворих до операцій. Хірургічна операція. Основні етапи підготовки хворих до операцій. Клінічні та лабораторні дослідження. Методи анестезії. Ризик хірургічного втручання. Особливості підготовки хворих з хронічними захворюваннями до операцій.	3		2			1
Обстеження хірургічного хворого. Основні етапи обстеження хірургічного хворого. Методи фізикального обстеження хірургічних захворювань. Лабораторні дослідження хірургічного хворого. Інструментальні методи діагностики. Критерії оцінки тяжкості стану хірургічного хворого.	3		2			1
Передопераційний період, його задачі. Особливості підготовки хворих до планових і термінових операцій. Основні задачі передопераційного періоду. Обов'язкові обстеження перед плановою операцією. Підготовка хворих до планових і термінових операцій.	3		2			1
Передопераційний період: догляд за шкірою хворого, санація ротової порожнини, гоління волосся, очищення кишечника за допомогою клізм, гігієна білизни та одягу хворих. Основні принципи догляду за шкірою хворого у передопераційний період. Проведення санації ротової порожнини. Протипоказання до гоління волосся перед операцією. Техніки гоління волосся для підготовки до операції.	3		2			1

Показання для очищення кишечника за допомогою клізм у передопераційний період.					
Основні принципи догляду за хворими у післяопераційному періоді. Загальні рекомендації щодо догляду за хворими у післяопераційному періоді. Оцінка стану пацієнта після операції. Особливості харчування у післяопераційному періоді. Заходи профілактики ускладнень. Адекватне знеболення пацієнта після операції. Гігієнічні процедури в післяопераційному періоді.	3		2		1
Догляд за хворими з травмами. Гіпсова техніка. Основні принципи догляду за хворими з травмами. Показання для застосування гіпсової пов'язки. Правило накладання гіпсової пов'язки на різні частини тіла. Ускладнення під час носіння гіпсової пов'язки. Методи профілактики ускладнень при догляді за хворими з гіпсовими пов'язками.	3		2		1
Особливості догляду за хворими похилого віку. Фізіологічні зміни у похилому віці які можуть впливати на процес догляду за пацієнтом. Психологічні особливості хворих похилого віку при наданні медичної допомоги. Заходи профілактики пролежнів для лежачих хворих похилого віку. Принципи харчування пацієнтів похилого віку.	3		2		1
Контроль змістового модуля 2	4		2		2
Самостійна робота	8				8
Разом за змістовим модулем 2	45		24		21

Тематичний план лекцій із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції – не передбачені навчальним планом

Тематичний план семінарських занять із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті – не передбачені навчальним планом

Тематичний план практичних занять із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Навчальна практика (догляд за хірургічними хворими)		
1	Етапи розвитку хірургії, вітчизняні хірургічні школи; організація хірургічної допомоги в Україні. 1. Етапи розвитку хірургії, вітчизняні хірургічні школи; організація хірургічної допомоги в Україні. 2. Правила поведінки у хірургічній клініці. 3. Питання хірургічної деонтології. 4. Структура хірургічної клініки.	2

	5. Поняття про гігієну у хірургічному стаціонарі з метою профілактики розповсюдження госпітальної інфекції. 6. Гігієна тіла, одягу медперсоналу, гігієна білизни і одягу хворих. 7. Обов'язки постової та старшої медсестри. 8. Пост медсестри. 9. Медична документація. 10. Медичні маніпуляції: термометрія, ін'єкції техніка проведення.	
2	Організація роботи в чистій перев'язочній. 1) Десмургія, перев'язочний матеріал. 2) Типові бинтові пов'язки. 3) Догляд за хворими, оперованими на органах черевної порожнини, промежині, кінцівках. 4) Пов'язки на живіт, промежину, кінцівки. 5) Догляд за хворими в чистій перев'язочній. 6) Санітарно-гігієнічні вимоги до перев'язочної. 7) Організація роботи. Види перев'язочного матеріалу, його властивості. Правила бинтування. 8) Особливості догляду за хворими, що перенесли оперативні втручання на голові і шиї. 9) Накладання бинтових пов'язок на голову, шию. 10) Догляд за хворими у післяопераційному періоді, що перенесли втручання на кінцівках. 11) Особливості догляду за хворими, оперованими на животі, промежині. 12) Типові бинтові пов'язки на живіт, промежину, кінцівки.	2
3	Асептика та антисептика. Догляд за хворими з гнійною патологією. 1) Визначення понять «Асептика» та «Антисептика». 2) Класифікація методів асептики та антисептики, їх характеристика. 3) Особливості догляду за хворими з гнійною патологією. Організація роботи гнійної перев'язочної. 4) Особливості перев'язок і догляд за хворими з анаеробною інфекцією. 5) Утилізація перев'язочного матеріалу, забрудненого гнійними виділеннями.	2
4	Стерилізація перев'язочного матеріалу і операційної білизни. Організація роботи в операційній. 1) Хірургічна обробка рук хірурга та операційного поля. Ознайомлення з методикою виготовлення серветок, тампонів, кульок. 2) Підготовка операційної білизни та перев'язочного матеріалу до стерилізації, методи укладки в бікси; застосування 3) сучасних стерилізаційних (безбіксових) стерилізаторів. Будова і робота автоклава, техніка безпеки. 4) Методи підготовки рук хірурга до операції. Догляд за руками хірурга поза клінікою. 5) Обробка операційного поля. Будова операційного блоку. Види прибирань. 6) Методи транспортування хворих в операційну. Правила одягання пераційної білизни. 7) Підготовка інструментів до стерилізації. 8) Приготування миючих та дезінфікуючих розчинів. Проби на якість передстерилізаційної обробки інструментів. 9) Методи стерилізації ріжучих, оптичних, загально-хірургічних інструментів. 10) Види шовного матеріалу. Методи стерилізації шовного матеріалу.	2

5	Хірургічна операція, підготовка хворих до операцій. 1. Що таке хірургічна операція і які її види існують? 2. Які основні етапи підготовки хворих до операцій? 3. Які клінічні та лабораторні дослідження необхідно провести перед операцією? 4. Які є методи анестезії і коли їх застосовують? 5. Як оцінюється ризик хірургічного втручання для пацієнта? 6. Які є особливості підготовки хворих з хронічними захворюваннями до операцій? 7. Які рекомендації стосовно харчування та прийому рідин перед операцією? 8. Як проводиться психологічна підготовка пацієнта до хірургічного втручання? 9. Які ускладнення можуть виникнути під час операції і як їх попередити?	2
6	Обстеження хірургічного хворого 1. Які є основні етапи обстеження хірургічного хворого? 2. Які методи фізикального обстеження використовуються для діагностики хірургічних захворювань? 3. Які лабораторні дослідження є обов'язковими при обстеженні хірургічного хворого? 4. Які інструментальні методи діагностики найчастіше застосовуються в хірургії? 5. Які критерії оцінки тяжкості стану хірургічного хворого? 6. Як проводити диференційну діагностику при підозрі на різні хірургічні патології? 7. Які є показання до госпіталізації хірургічного хворого? 8. Які ускладнення можуть виникнути під час обстеження хірургічного хворого? 9. Як забезпечити психологічну підтримку хірургічному хворому під час обстеження? 10. Які є сучасні тенденції та новітні методики в обстеженні хірургічних хворих?	2
7	Передопераційний період, його задачі. Особливості підготовки хворих до планових і термінових операцій. 1. Які основні задачі передопераційного періоду? 2. Які обов'язкові обстеження потрібно провести перед плановою операцією? 3. Як відрізняється підготовка хворих до планових і термінових операцій? 4. Які ризики можуть виникнути в передопераційному періоді та як їх мінімізувати? 5. Які психологічні аспекти варто враховувати при підготовці пацієнтів до операцій? 6. Які медикаментозні засоби використовуються для підготовки хворих до операцій? 7. Які особливості підготовки пацієнтів з хронічними захворюваннями до оперативних втручань? 8. Як забезпечити оптимальне харчування хворого перед операцією? 9. Які є сучасні підходи до підготовки хворих в передопераційному періоді? 10. Які показники слід контролювати безпосередньо перед	2

	операцією?	
8	Передопераційний період: догляд за шкірою хворого, санація ротової порожнини, гоління волосся, очищення кишечника за допомогою клізм, гігієна білизни та одягу хворих. 1. Які основні принципи догляду за шкірою хворого у передопераційний період? 2. Як часто потрібно проводити санацію ротової порожнини перед операцією? 3. Які методи та засоби найкраще підходять для санації ротової порожнини? 4. Які є протипоказання до гоління волосся перед операцією? 5. Які техніки гоління волосся використовуються для підготовки до операції? 6. Які є показання для очищення кишечника за допомогою клізм у передопераційний період? 7. Як правильно проводити процедуру очищення кишечника за допомогою клізм? 8. Які рекомендації існують щодо гігієни білизни та одягу хворих перед операцією? 9. Які засоби для обробки шкіри найчастіше використовуються перед операцією і чому? 10. Які ускладнення можуть виникнути при недотриманні правил догляду за шкірою і слизовими у передопераційний період?	2
9	Основні принципи догляду за хворими у післяопераційному періоді. 1. Які є загальні рекомендації щодо догляду за хворими у післяопераційному періоді? 2. Як оцінювати стан пацієнта після операції і які критерії використовувати? 3. Які особливості харчування необхідно враховувати у післяопераційному періоді? 4. Які заходи профілактики ускладнень слід виконувати? 5. Як забезпечити адекватне знеболення пацієнта після операції? 6. Які гігієнічні процедури необхідно проводити в післяопераційному періоді? 7. Як організувати фізичну активність і реабілітацію пацієнта? 8. Які заходи слід виконувати для запобігання пролежнів у лежачих пацієнтів? 9. Як здійснюється моніторинг післяопераційних швів і догляд за ними? 10. Які психологічні аспекти слід враховувати при догляді за пацієнтами в післяопераційному періоді?	2
10	Догляд за хворими з травмами. Гіпсова техніка. 1. Які є основні принципи догляду за хворими з травмами? 2. Які показання для застосування гіпсової пов'язки? 3. Як правильно накладати гіпсову пов'язку на різні частини тіла? 4. Які ускладнення можуть виникнути під час носіння гіпсової пов'язки? 5. Які методи профілактики ускладнень слід застосовувати при догляді за хворими з гіпсовими пов'язками? 6. Як здійснювати гігієнічний догляд за шкірою під гіпсовою пов'язкою? 7. Які є сучасні альтернативи гіпсовим пов'язкам та їх переваги?	2

	8. Як контролювати стан кінцівки під гіпсовою пов'язкою? 9. Які є методи реабілітації після зняття гіпсової пов'язки?	
11	Особливості догляду за хворими похилого віку. 1. Які фізіологічні зміни у похилому віці можуть впливати на процес догляду за пацієнтом? 2. Як враховувати психологічні особливості хворих похилого віку при наданні медичної допомоги? 3. Які заходи профілактики пролежнів є найефективнішими для лежачих хворих похилого віку? 4. Які принципи харчування потрібно дотримуватися для пацієнтів похилого віку? 5. Які методи забезпечення безпеки та запобігання падінь є найбільш важливими для хворих похилого віку? 6. Як організувати фізичну активність і реабілітацію для хворих похилого віку? 7. Які заходи щодо профілактики інфекцій повинні враховуватися при догляді за хворими похилого віку? 8. Як забезпечити ефективну комунікацію між медичним персоналом і хворими похилого віку?	2
12	Контроль змістового модуля 2	2
	Разом:	24

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 2. Догляд за хворими хірургічного профілю		
1.	Підготовка до практичних занять	11
2.	Підготовка до диференційного заліку	2
3.	Засвоєння тем винесених на самостійне опанування	
3.1	Догляд за хворими, оперованими на голові, шиї, грудній клітці. 1. Які основні принципи догляду за хворими, оперованими на голові, шиї, грудній клітці? 2. Які види пов'язок використовуються для голови, шиї та грудної клітки? 3. Які особливості догляду за хворими, що перенесли операцію на голові? 4. Які особливості догляду за хворими, що перенесли операцію на шиї? 5. Які особливості догляду за хворими, що перенесли операцію на грудній клітці? 6. Які принципи догляду за пов'язками на голову, шию та грудну клітку?	1
3.2	Догляд за хворими, оперованими на органах черевної порожнини, промежині, кінцівках. Пов'язки на живіт, промежину, кінцівки. 1. Які основні принципи догляду за хворими, що перенесли операцію на органи черевної порожнини? 2. Які особливості догляду за хворими, що перенесли операцію на промежині? 3. Які особливості догляду за хворими, що перенесли операцію на кінцівках? 4. Які види пов'язок використовуються для живота, промежини та	1

	кінцівок? 5. Які принципи догляду за пов'язками на живіт, промежину та кінцівки	
3.3	Догляд за хворими з переломами. Гіпсова техніка. 1. Які основні принципи догляду за хворими з переломами? 2. Які види гіпсових пов'язок використовуються для різних типів переломів? 3. Які особливості догляду за хворими з переломами кінцівок? 4. Які особливості догляду за хворими з переломами кісток черепа? 5. Які принципи догляду за гіпсовими пов'язками? 6. Які можливі ускладнення при накладанні гіпсових пов'язок та як їх уникнути?	1
3.4	Догляд за хворими з опіками, відмороженнями. 1. Які основні принципи догляду за хворими з опіками? 2. Які основні принципи догляду за хворими з відмороженнями? 3. Які види опіків і відморожень існують? 4. Які методи лікування опіків і відморожень? 5. Які можливі ускладнення при лікуванні опіків і відморожень? 6. Які принципи догляду за опіковими і відмороженими ранами?	1
3.5	Антисептика. Догляд за хворими з гнійними ранами. 1. Які види антисептиків найефективніші для обробки гнійних ран? 2. Які головні правила догляду за гнійними ранами, щоб уникнути ускладнень? 3. Як часто слід проводити обробку гнійної рани і змінювати пов'язки? 4. Які ознаки можуть свідчити про погіршення стану гнійної рани? 5. Які методи профілактики інфекцій слід застосовувати при догляді за гнійними ранами? 6. Які основні кроки слід виконувати під час первинної обробки гнійної рани? 7. Які види перев'язувальних матеріалів найкраще використовувати для гнійних ран і чому?	1
3.6	Сучасні методи підготовки та стерилізації хірургічного інструментарію. Методи контролю стерильності 1. Які методи стерилізації хірургічного інструментарію є найбільш ефективними сьогодні? 2. Як сучасні технології вплинули на процес підготовки та стерилізації хірургічного інструментарію? 3. Які переваги та недоліки парової стерилізації в порівнянні з іншими методами? 4. Як часто необхідно проводити контроль стерильності хірургічного інструментарію? 5. Які методи контролю стерильності використовуються в сучасних медичних закладах? 6. Як забезпечити безперервну стерильність інструментарію під час хірургічних процедур?	1
3.7	Ускладнення при переливанні крові та її компонентів. Реінфузія крові. 1. Які є основні ускладнення при переливанні крові та її компонентів? 2. Які симптоми свідчать про гемолітичну реакцію під час переливання крові? 3. Які профілактичні заходи можуть знизити ризик ускладнень при	1

	переливанні крові? 4. Як проводиться реінфузія крові, і які показання до її застосування? 5. Які є відмінності ускладнень між переливанням цільної крові та її компонентів? 6. Які методи контролю ефективності та безпеки переливання крові існують?	
3.8	Особливості догляду за хворими похилого віку. 1. Які особливості потрібно враховувати під час догляду за людьми похилого віку з хронічними захворюваннями? 2. Як забезпечити психологічну підтримку для хворих похилого віку? 3. Які методи профілактики пролежнів ви рекомендуєте при догляді за лежачими хворими похилого віку? 4. Які основні правила гігієни необхідно дотримуватися при догляді за людьми похилого віку? 5. Як організувати харчування для хворих похилого віку з урахуванням їх фізіологічних особливостей? 6. Яким чином фізична активність впливає на загальний стан здоров'я хворих похилого віку?	1
	Разом за змістовий модуль 2	21

Індивідуальні завдання:

Індивідуальні завдання є однією з форм організації навчання у вузі, яке має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальні завдання виконуються студентами самостійно під керівництвом викладача. До індивідуальних завдань відносяться: доповідь реферату на практичному занятті, проведення санітарно просвітницької роботи, підготовка санітарного бюлетеня, доповідь на клінічних конференціях баз кафедри.

Перелік питань для підготовки студентів до підсумкового модульного контролю

1. Етапи розвитку хірургії, вітчизняні хірургічні школи; організація хірургічної допомоги в Україні.
2. Правила поведінки у хірургічній клініці.
3. Питання хірургічної деонтології.
4. Поняття про гігієну у хірургічному стаціонарі з метою профілактики розповсюдження госпітальної інфекції.
5. Гігієна тіла, одягу медперсоналу, гігієна білизни і одягу хворих.
6. Обов'язки постової та старшої медсестри.
7. Догляд за хворими в чистій перев'язочній.
8. Санітарно-гігієнічні вимоги до перев'язочної.
9. Види перев'язочного матеріалу, його властивості.
10. Правила бинтування.
11. Будова і робота автоклава, техніка безпеки.
12. Підготовка інструментів до стерилізації.
13. Приготування миючих та дезінфікуючих розчинів.
14. Проби на якість передстерилізаційної обробки інструментів.

15. Методи стерилізації ріжучих, оптичних, загальнохірургічних інструментів.
16. Види шовного матеріалу.
17. Методи стерилізації шовного матеріалу.
18. Методи підготовки рук хірурга до операції.
19. Обробка операційного поля.
20. Передопераційний період, його задачі.
21. Загальні показання та підготовка хворих до операції.
22. Особливості підготовки хворих до планових і термінових операцій.
23. Основні принципи догляду за хворими у післяопераційному періоді.
24. Догляд за дренажами, раною, перев'язки.

Завдання для самостійної роботи:

Під час походження навчальної практики (догляд за хірургічними хворими) у лікувальному закладі хірургічного профілів студент повинен оволодіти наступними практичними навичками:

1. Приготувати відповідний дезінфікуючий розчин та провести санітарну обробку приліжкових тумбочок та підвіконь у палаті.

2. Приготувати відповідний дезінфікуючий розчин та провести вологе прибирання маніпуляційної.

3. Приготувати відповідний дезінфікуючий розчин та провести обробку медичного приладдя для багаторазового використання (банок, термометра, кінцівників клізми, підкладного судна).

4. Провести розпитування хворого та заповнити титульну сторінку історії хвороби.

5. Провести розпитування хворого та виділити основні скарги.

6. Провести вимірювання температури у хворого та оформити температурний лист.

7. Провести огляд хворого на наявність корости та педикульозу.

8. Провести вимірювання зросту пацієнта стоячи, сидячи, визначити масу тіла та розрахувати індекс маси тіла.

9. Підготувати гігієнічну ванну для санітарної обробки хворого та провести її дезінфекцію після користування.

10.Продемонструвати методику транспортування хворого на ношах (каталці) та перекладання його на ліжко.

11.Продемонструвати навички користування функціональним ліжком та надання відповідних положень хворому при нападі ядухи та при колапсі.

12.Дослідити у хворого пульс на променевих артеріях, зробити висновок про основні його властивості.

13.Дослідити у хворого пульс на нижніх кінцівках, зробити висновок про його відповідність нормі.

14.Виміряти хворому артеріальний тиск, зробити висновок про його відповідність нормі.

15.Провести дослідження дихання у показового хворого, зробити висновок про основні його властивості.

16. На бланку температурного листа відмітити запропоновані викладачем показники пульсу, артеріального тиску, температури тіла, зробити висновок про їх відповідність нормі та про тип температурної кривої.

17. Провести переміну натільної та постільної білизни хворому, що знаходиться на ліжковому режимі.

18. Розкласти на демонстраційному столі запропоновані лікарські засоби по групах за способом введення, назвати основні способи введення препаратів.

19. Продемонструвати на муляжі методику закапування крапель у вуха, ніс, очі.

20. Підготувати необхідні розчини та продемонструвати правила поводження з одноразовим шприцем після його застосування.

21. Продемонструвати методику підготовки гумової грілки та пухиря з льодом і користування ними.

22. Продемонструвати методику застосування гірчичників.

23. Продемонструвати методику годування хворого, прикутого до ліжка.

24. Приготувати необхідне обладнання для очисної клізми, продемонструвати методику її застосування на муляжі.

25. Продемонструвати на муляжі методику користування підкладним судном та сечоприймачем у хворих чоловічої та жіночої статі.

26. Підготувати необхідні засоби та провести гігієну порожнини рота, носа та вух важкохворому.

27. Підготувати необхідні засоби та провести профілактику утворення пролежнів.

28. Продемонструвати методику проведення реанімаційних заходів (штучна вентиляція легень, непрямий масаж серця) на фантомі.

29. Продемонструвати методику проведення підшкірних, внутрішньом'язових та внутрішньовенних ін'єкцій та інфузії лікувального розчину.

30. Продемонструвати методику утилізації перев'язувального матеріалу, забрудненого гнійними виділеннями в гнійній перев'язочній.

31. Продемонструвати методику одягання операційної білизни.

32. Продемонструвати методику виготовлення серветок, тампонів, кульок для догляду за хірургічним хворим та правила їх утилізації після використання.

33. Підготувати операційну білизну та перев'язувальний матеріал до стерилізації.

34. Підготувати хірургічний інструментарій до стерилізації.

35. Провести проби на якість передстерилізаційної обробки інструментів.

36. Продемонструвати методи стерилізації шовного матеріалу.

Форма підсумкового контролю успішності навчання - Контроль змістового модуля.

Система поточного та підсумкового контролю

Оцінювання поточної навчальної діяльності проводиться науково-педагогічними (педагогічними) працівниками під час практичних занять. Основна мета поточного контролю — забезпечення зворотного зв'язку між науково-

педагогічним працівником та здобувачем вищої освіти у процесі навчання і формування навчальної мотивації здобувачів вищої освіти. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником – для коригування технологій, методів і засобів навчання, так і здобувачами вищої освіти – для планування самостійної роботи. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування, вирішення ситуаційних завдань, оцінки виконання маніпуляцій, письмового контролю, письмового або програмного комп'ютерного тестування на практичних заняттях, оцінки виступів здобувачів вищої освіти при обговоренні питань на семінарських заняттях, дискусії, тощо. Форми проведення поточного контролю та критерії оцінювання визначаються у робочій програмі конкретно з кожної дисципліни.

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в УМСА

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу,

		володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Форми контролю і система оцінювання здійснюються відповідно до вимог програми навчальної практики для студентів 2-го курсу стоматологічних факультетів.

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліку, визначеного програмою дисципліни. Всього студент за засвоєння кожного модуля (залікового кредиту) набирає 200 балів, в тому числі за поточну навчальну діяльність

Поточний контроль здійснюється відповідно до результатів навчання на кожному модулі.

Поточне оцінювання. Поточний контроль здійснюється на кожному з практичних занять та під час самостійної роботи у відділеннях лікувальних заходів. Для контролю рекомендується застосовувати наступні засоби діагностики рівня підготовки студентів: контроль виконання практичних навичок, розв'язування ситуаційних задач, тест-контроль теоретичної підготовки. Поточне оцінювання студентів проводиться за традиційною 4-бальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі. Керівники навчальної практики аналізують роботу студентів у відділеннях, якість оволодіння практичними навичками визначеними переліком з кожного модуля, застосування принципів етики та деонтології у практиці лікаря.

Санітарно-просвітницька робота (випуск санітарних бюлетенів, проведення бесід, реферати) оцінюються як індивідуальна робота студента.

Поточна успішність дорівнюється середньому арифметичному середніх оцінок за практичні заняття та самостійну роботу студента у відділеннях). Бал визначається згідно таблиці:

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Таблиця 2

Середній бал за поточну успішність (A)	Бали за поточну успішність з модуля (A * 24)	Бали за ПМК з модуля (A*16)	Бали за модуль та/або екзамен (A*24 + A*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		

2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122	Е	3 задовільно
3,05	73	50	123		
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130	D	
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134		
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140	C	4 добре
3,55	85	57	142		
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160	B	
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	A	5

4,55	109	73	182		відмінно
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

До підсумкового контролю допускається студент, який відвідав усі практичні заняття та на 100% виконав запропоновану кількість практичних навичок, набравши 72 бала (що складає 60%) з 120 максимальних балів.

Підсумковий контроль навчальної практики проводиться у вигляді диференційного заліку за модуль та приймається відповідальними викладачами з кожного із змістових модулів, передбачає демонстрацію вмінь і практичних навичок з переліку по кожному модулю і вирішення двох ситуаційних завдань.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент під час модульного контролю, становить 80, при цьому:

- практичні навички – 60 балів;
- ситуаційні завдання – 20 балів (по 10 балів за кожне завдання).

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

Загальне оцінювання навчальної практики проводиться як і навчальної дисципліни. Оцінка з виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з практики. Кількість балів, яку студент набрав з навчальної практики, визначається як середнє арифметичне кількості балів з усіх модулів (сума балів за усі модулі ділиться на кількість модулів).

Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради можуть додаватися до кількості балів студентам, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни, що входять до практики серед ВНЗ України та інше.

Методи навчання при вивченні дисципліни:

Наочні: При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів: - методів вербальної передачі і слухового сприйняття учбової інформації (лекції, бесіди, розповіді, пояснення, інструктаж, обговорення), методи наочної передачі і зорового сприйняття учбової інформації (показ і демонстрація, слайдів, відеозаписів, вивчення літературних та інших джерел учбової інформації, застосування наочних засобів навчання), методи передачі учбової інформації за допомогою практичних, трудових дій і тактильного її сприйняття (тренувальні завдання на манекенах, тренажерні та творчі вправи, комп'ютерне моделювання, огляд тематичних хворих).

Практичні методи: Курація хворих, дослідження хворих з хірургічною патологією, дослідження функціонального стану життєво - важливих органів і

систем у хворих, вирішення клінічних ситуаційних завдань та тестів, оволодіння елементами лікарської техніки обстеження на хворих і муляжах, виконання серцево-легеневої реанімації на муляжах.

За характером логіки пізнання використовуються методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний. За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

Методи контролю **Попередній** (вхідний) контроль слугує засобом виявлення наявного рівня знань студентів для використання їх викладачем на практичному занятті як орієнтування у складності матеріалу. Проводиться з метою оцінки міцності знань та з метою визначення ступеня сприйняття нового навчального матеріалу.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу за 4-ри бальною (національною) шкалою. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності є стандартизованими і включають контроль теоретичної та практичної підготовки. Стандартизована форма контролю теоретичної частини включає 8 тестових завдань різного рівня складності і 2 клінічні задачі на які потрібно дати письмову відповідь. Рівень практичної підготовки контролюється шляхом виконання навички. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (національною). При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент має отримати оцінку з кожної теми.

Рубіжний (тематичний) контроль засвоєння розділу відбувається по завершенню вивчення блоку відповідних тем шляхом тестування, усної співбесіди та виконання практичного завдання. Тематичний контроль є показником якості вивчення тем розділів дисципліни та пов'язаних із цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей студентів. Проводиться на спеціально відведеному підсумковому занятті.

Підсумковий контроль здійснює контролюючу функцію, проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні або на окремих його завершених етапах. Проводиться у формі іспиту, диференційованого заліку або заліку з метою встановлення дійсного змісту знань студентів за обсягом, якістю та глибиною, а також вміннями застосувати їх у практичній діяльності. Під час підсумкового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно із структурою робочої програми.

15. Методичне забезпечення:

- робочий навчальний план і програма дисципліни;
- тематичні плани практичних занять з модулів;
- силабус;
- тестові та контрольні завдання до практичних занять;

- перелік теоретичних питань та завдань для перевірки практичних навичок під час підсумкового модульного контролю.

16. Рекомендована література

1. Основна література:

1. Хірургія: підручник для студ. стомат факультету / [С.В.Малик, В.П. Польовий, М.В.Трофімов, В.Д.Шейко та ін.]; за ред. С.В.Малика. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 440 с.
2. Загальна хірургія. Навчальний посібник для студентів. Драбовський В.С., Панасенко С.І., Челішвілі А.Л. Полтава – 2022. Астроя. - 126 с.

2. Додаткова література:

1. Догляд за хворими (практика): підручник (ВНЗ III—IV р. а.) / О.М. Ковальова, В.М. Лісовий, С.І. Шевченко та ін.; за ред. О.М. Ковальнової, В.М. Лісового, С.І. Шевченка, Т.В. Фролової. 2020— 3-є вид., вип.

17. Інформаційні ресурси

<https://www.medpublish.com.ua/patient-care-practical-cours-dogljad-za-hvorimi-praktika-pidruchnik-vnz-iiiiv-r-a-om-kovalova-vn-lisovij-rs-shevchenko-ta-in/p-581.html>

<http://readli.net/patient-care-and-professionalism/>

www.fenestra.com.ua

Розробники:

Челішвілі А.Л., к. мед.н., доцент

Малик С.В. , д.мед.н., професор

Драбовський В.С., к. мед.н., доцент

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра пропедевтики терапевтичної стоматології

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної
програми «Стоматологія»

« 28 » серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради
міжнародного факультету

Протокол від 30 серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА
Модуль 2. «Медсестринство в стоматології»
Змістовий модуль 1. «Медсестринська практика в
терапевтичній стоматології»

обов'язкова

рівень вищої освіти	другий (магістерський)
галузь знань	22 Охорона здоров'я
спеціальність	221 Стоматологія
кваліфікація освітня	магістр стоматології
кваліфікація професійна	лікар-стоматолог
освітньо-професійна програма	Стоматологія
форма навчання	денна
курс та семестр вивчення	2 курс, IV семестр
навчальної дисципліни	

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
пропедевтики терапевтичної стоматології
Протокол від 28 серпня 2024 р. №1

Полтава – 2024 р.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Ткаченко Ірина Михайлівна, д.мед.н., професор Марченко І.Я., к.мед.н., доцент Шундрик М.А., к.мед.н., доцент Павленко С.А., к.мед.н., доцент Назаренко З.Ю., к.мед.н., доцент Ляшенко Л.І., к.мед.н., асистент Водоріз Я.Ю., доктор філософії, доцент Дворник А.В., доктор філософії, доцент Браїлко Н.М., асистент
Профайл викладача (викладачів)	https://prop-terstom.pdmu.edu.ua/
Контактний телефон	(0532)635677
E-mail:	propterstom@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://prop-terstom.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни «Навчальна практика»

Кількість кредитів – 6 кредитів / 180 годин , із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські (год.) – немає

Практичні (год.) – 96

Самостійна робота (год.) – 84

Вид контролю дисципліни – ПМК

Обсяг Модуль 2 «Медсестринство в стоматології»

Кількість кредитів – 3 кредитів / 90 годин , із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські (год.) – немає

Практичні (год.) – 48

Самостійна робота (год.) – 42

Вид контролю – ПМК

Обсяг Змістовий модуль 1. «Медсестринська практика в терапевтичній стоматології»

Кількість кредитів – 0,75/ годин –23, із них:

Лекції (год.) – немає

Практичні (год.) – 12

Самостійна робота (год.) – 11

Вид контролю – Контроль змістового модуля

Політика навчальної дисципліни

Важливою умовою успішного навчального процесу є особисте дотримання кожним здобувачем вищої освіти правил поведінки, прийнятих в університеті та в суспільстві. Здобувач вищої освіти університету, як майбутній лікар, повинен мати високий рівень культури поведінки, поводити себе гідно, тактовно, зберігати витримку і самоконтроль. Здобувач вищої освіти повинен вчасно приходити на заняття без запізнень, повинен бути одягнений у відповідну медичну форму (білий халат або хірургічний костюм, змінне взуття та медична шапочка). Здобувач вищої освіти не повинен порушувати графік навчального процесу, приходити на заняття з конспектом і підготовленим по темі заняття, не допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних на те причин. Здобувач вищої освіти, який допустив пропуски занять без поважної на те причини, зобов'язаний у триденний термін після виходу на заняття звернутися в деканат із заявою на ім'я декана про дозвіл на відпрацювання та відпрацювати його протягом тижня.

Протягом заняття здобувач вищої освіти не повинен виходити з аудиторії без дозволу викладача; користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача, займатися сторонньою діяльністю, відволікати інших здобувачів вищої освіти та заважати викладачу.

При організації освітнього процесу в ПДМУ здобувач вищої освіти та викладачі діють відповідно до:

Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrbEY.pdf).

Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/sections_nv/docs_links/Sj670MBVmC9qGVuTmHU8k9ZGKuX3DlzlWRNr8pBu.pdf?_ga=2.59903205.936202431.1630406748-648365662.1630406748)

Правила внутрішнього розпорядку для здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/OaN2nwysLPFAUDRvuDPvFSpzM1j9E9CwQQkgr93b.pdf).

Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/wRYAl5n5X9cgYzgLLwxjtYa8Y3OQ9wK6iAEtkjca.pdf)

Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/Tw1ZR7sjAmDI8i0uE6kRX5q2F80J6AiwtZ2dvVlQ.pdf) та інш.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

«Навчальна практика. Модуль 2 «Медсестринство в стоматології»
Змістовий модуль 1. «Медсестринська практика в терапевтичній стоматології»

для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 221 «Стоматологія» є нормативною дисципліною теоретичної та практичної підготовки здобувача освіти до роботи в якості середнього медичного працівника у стоматологічному кабінеті терапевтичного профілю.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити базуються на засвоєнні здобувачами вищої освіти теоретичного матеріалу з основних базових дисциплін, з якими інтегрується програма виробничої практики:

анатомії людини: топографо-анатомічна будова зубо-щелепної системи людини, а саме кісток лицевого черепа, скронево-нижньощелепного суглоба, жувальних та м'язів, клініко-анатомічні особливості зубів, їх кровопостачання та іннервація; інтерпретація статевих, вікових та індивідуальних особливостей будови тканин зуба, органів та тканин порожнини рота та організму людини в цілому; **гістології, цитології, ембріології:** гістогенез органів і тканин порожнини рота людини, їх мікроскопічна будова, зміни в різні вікові періоди, а також в умовах фізіологічної та репаративної регенерації; **біологічна хімія:** біохімічний склад твердих тканин зуба, слини; біохімія обмінних процесів в нормі і при патології; ферментативна система слини та ротової рідини; вплив вітамінів та гормонів на обмінні процеси; **нормальної та патологічної фізіології:** порожнина рота як початковий відділ травної системи; рефлекторна діяльність та сенсорні процеси органів ротової порожнини; жування, його особливості, визначення повноцінності жувального апарату; склад та функції слини та ротової рідини; **медичної і біологічної фізики:** основи матеріалознавства, властивості матеріалів різних груп; біофізичні основи гальванізму; реографія; біофізика м'язового скорочення; вивчення параметрів основних фізичних факторів, які використовуються з діагностичною та лікувальною метою; **мікробіології, вірусології та імунології:** біологічні властивості патогенних та непатогенних мікроорганізмів, вірусів та закономірностей їх взаємодії з макроорганізмом, з популяцією людини і зовнішнім середовищем; основні механізми формування імунної відповіді організму людини; мікрофлора порожнини рота людини; бактеріальні етіологічні фактори карієсу та його ускладнень, їх тинкторіальні властивості; **оперативна хірургія та топографічна анатомія:** топографія органів та тканин ротової порожнини; оперативні втручання на органах і тканинах порожнини рота; топографічна анатомія кровоносних, лімфатичних судин, нервів щелепо-лицьової ділянки; **фармакологія:** механізм дії різних груп

лікарських речовин, які використовуються в стоматологічній практиці; правила пропису рецептів.

Постреквізити (дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни).

Як дисципліна, Навчальна практика М.2 «Медсестринство в стоматології» Змістовий модуль 1. «Медсестринська практика в терапевтичній стоматології» закладає фундамент для вивчення основних стоматологічних дисциплін, а саме терапевтичної, хірургічної, ортопедичної стоматології та формування умінь застосовувати отриманні знання в процесі подальшого вивчення усіх клінічних дисциплін і в майбутній професійній діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Навчальна практика. Модуль 2 «Медсестринство в стоматології» Змістовий модуль 1. «Медсестринська практика в терапевтичній стоматології» є підготовка здобувачів вищої освіти до професійної діяльності, в тому числі до роботи на посаді медичної сестри терапевтичного стоматологічного кабінету, а в подальшому, як майбутнього лікаря, організації і контролю роботи середніх медичних працівників в терапевтичному відділенні (кабінеті) стоматологічної клініки.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- демонстрація та володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації під час роботи в якості медичної сестри в терапевтичних відділеннях (кабінеті) стоматологічного профілю;
- визначення та засвоєння особливостей застосування принципів асептики та антисептики в клініці терапевтичної стоматології;
- засвоєння теоретичного матеріалу, демонстрування володіння навичками виконання загальних медичних маніпуляцій для оцінки стану пацієнта та надання невідкладної допомоги при невідкладних станах, заповнення звітної-облікової документації.
- набуття та удосконалення виконання стоматологічних маніпуляцій медичної сестри терапевтичного відділення стоматологічної клініки.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Згідно зі «Стандартом вищої освіти України» та «Освітньо-професійної програми стоматологія» дисципліна «Навчальна практика (Медсестринство в стоматології)». Змістовий модуль 1. «Медсестринська практика в терапевтичній стоматології» забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

– **інтегральна**: Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

– **загальні**:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

– **спеціальні:**

СК 1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

СК 8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.

СК 11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.

СК 14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

СК 16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛЮ.

СК 18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

Результати навчання для дисципліни відповідно для Стандарту вищої освіти України:

ПРН 2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

ПРН 19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН 20. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН 21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6).

ПРН 22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

ПРН 23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

По завершенню вивчення навчальної дисципліни Навчальна практика М.2 «Медсестринство в стоматології» Змістовий модуль 1. «Медсестринська практика в терапевтичній стоматології» здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- санітарно-гігієнічні вимоги до структури та облаштування терапевтичного відділення стоматологічної поліклініки (стоматологічного кабінету терапевтичного профілю);
- основні професійні обов'язки медичної сестри стоматологічного відділення (терапевтичного кабінету).
- техніку безпеки роботи в стоматологічному терапевтичному кабінеті.
- «санітарно-протиепідемічний режим», основні засади та його контроль;
- методи сучасної антисептики і асептики;
- методи сучасної дезінфекції в стоматологічному кабінеті терапевтичного профілю;
- методи сучасної стерилізації стоматологічного інструментарію;
- основні вимоги дотримання особистої гігієни медперсоналу;
- умови та терміни зберігання стерильних інструментів і матеріалів;
- особливості надання невідкладної допомоги пацієнтам в практиці терапевтичної стоматології;
- основну медичну документацію стоматологічного терапевтичного прийому;
- види, призначення стоматологічного інструментарію та апаратури терапевтичного стоматологічного кабінету;
- групи, склад, призначення пломбувальних матеріалів для тимчасових і постійних пломб, пломбування корневих каналів, правила їх приготування.

вміти:

- демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці терапевтичної стоматології;
- визначати зміст догляду за хворими та його роль в структурі загально терапевтичних заходів;
- визначати завдання та обов'язки медичної сестри, організації роботи стоматологічного відділення (кабінету);
- демонструвати знання щодо дотримування правил техніки безпеки на робочому місці;
- проводити оформлення медичної документації;

- демонструвати володіння навичками забезпечення санітарно-гігієнічного режиму основних підрозділів стоматологічного відділення;
- демонструвати володіння методами сучасної антисептики і асептики;
- демонструвати знання інструментарію для обстеження та лікування стоматологічних хворих;
- проводити дезінфекцію і стерилізацію стоматологічного інструментарію та обладнання;
- демонструвати володіння навичками надання першої медичної допомоги при невідкладних станах, які виникають у клініці терапевтичної стоматології;
- пояснювати механізми впливу медикаментозних процедур на організм хворого та демонструвати найпростіші медичні маніпуляції щодо їх забезпечення;
- демонструвати володіння основними прийомами реанімаційних заходів.
- демонструвати володіння навичками техніки приготування пломбувальних матеріалів та використання окремих складових;
- розрізняти стоматологічний інструментарій та аксесуари за призначенням;
- проводити підготовку апаратури терапевтичного стоматологічного кабінету до роботи.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачено	

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	<u>Змістовий модуль 1. «Медсестринська практика в терапевтичній стоматології»</u>	
1.	Організація роботи стоматологічного відділення (кабінету) терапевтичного профілю. Етика та деонтологія в стоматології. Правила техніки безпеки роботи медичного персоналу стоматологічного профілю. Обов'язки медичної сестри на терапевтичному стоматологічному прийомі. Поняття ергономіки в стоматології. Медична звітно-облікова документація стоматологічного терапевтичного прийому.	2

	<i>Невідкладні стани у клініці терапевтичної стоматології: причини розвитку, клінічні прояви, укладання наборів медикаментів та протоколи надання невідкладної допомоги*</i> організація стоматологічного терапевтичного відділення (кабінету); – обладнання стоматологічного кабінету; – інструкції з техніки безпеки роботи в стоматологічному кабінеті; – основні принципи етики та деонтології в стоматології; – ятрогенні захворювання: суть, причини розвитку; – поняття ергономіки в стоматології; – основні вимоги дотримання особистої гігієни медперсоналу; – посадові інструкції медичної сестри терапевтичного відділення; – основні форми медичної документації стоматологічного терапевтичного прийому, правила їх заповнення. – укладання наборів медикаментів та протоколи надання невідкладної допомоги на стоматологічному терапевтичному прийомі.	
2.	Оснащення стоматологічного терапевтичного кабінету. Універсальна стоматологічна установка: будова, призначення та обслуговування окремих блоків. Стоматологічний інструментарій та апаратура терапевтичного стоматологічного прийому: види, призначення, правила використання. <i>Діагностичні та лікувальні апарати терапевтичного стоматологічного кабінету (електроодонтодіагност, пульп-тестер, апекслокатор, Gutta-Cutter, активатор ірригантів, діатермокоагулятор, апарат для вакуумної терапії, ендомотор, Air Flow тощо): види, призначення, правила підготовки до роботи та використання*</i> – стоматологічні наконечники, їх призначення; – інструментарій для обстеження порожнини рота: види, призначення; – інструментарій для видалення зубних відкладень: види, призначення, правила використання; – інструментарій для препарування твердих тканин зуба: класифікація за призначенням, формою, розміром (кольорове маркування), матеріалом виготовлення; – інструментарій та аксесуари для пломбування каріозних порожнин; – інструментарій для остаточної обробки пломби; – ендодонтичний інструментарій: класифікація за призначенням, способом виготовлення, довжиною, розміром, конусністю, способом приведення у дію тощо), геометричне та кольорове кодування; – інструменти та аксесуари для ізоляції операційного поля та ретракції м'яких тканин; – склад набору та методика використання «Кофердаму»; – діагностичні та лікувальні апарати терапевтичного стоматологічного кабінету: види, призначення, правила підготовки до роботи та використання.	2
3.	Дезінфекція та стерилізація устаткування та інструментарію	2

	терапевтичного стоматологічного кабінету. Апаратура для стерилізації та зберігання інструментарію (ультразвукова ванна, ультрафіолетовий шкаф тощо): призначення, правила використання. – поняття та зміст асептики і антисептики; – «санітарно-протиепідемічний режим», основні засади та його контроль в клініці терапевтичної стоматології; – поточне та генеральне прибирання приміщень стоматологічного терапевтичного відділення: правила, кратність, методи; – поняття, мета та методи сучасної дезінфекції в стоматологічному кабінеті терапевтичного профілю; – основні етапи обробки використаного стоматологічного інструментарію; – правила дезінфекція стоматологічних наконечників; – основні способи передстерилізаційного очищення стоматологічного інструментарію; – етапи ручного способу передстерилізаційного очищення; – види механізованого способу передстерилізаційного очищення; – основні методи контролю якості передстерилізаційного очищення; – види стерилізації стоматологічного інструментарію; – методика проведення повітряного, парового, хімічного методу стерилізації: прилади, режими, контроль якості; – умови та терміни зберігання стерильних інструментів і матеріалів.	
4.	Пломбувальні матеріали для тимчасових і постійних пломб: класифікація, властивості, склад набору, призначення та методика використання окремих складових, техніка приготування. - класифікація стоматологічних пломбувальних матеріалів; - тимчасові пломбувальні матеріали: призначення, методика приготування; - лікувальні прокладки: призначення, особливості приготування; - стоматологічні цемента: групи, показання до використання та методика приготування; - композитні матеріали: групи, призначення, правила приготування та використання окремих складових набору; - матеріали для пломбування кореневих каналів: групи, призначення, методика приготування.	2
5.	Пломбувальні матеріали для корневих каналів: групи, властивості, призначення та методика приготування. Сучасні obturaційні системи та інструменти: призначення, правила підготовки до роботи та використання. – класифікація матеріалів для пломбування корневих каналів. – визначення поняття «силери»; – визначення поняття «філери»; – групи матеріалів для постійного пломбування корневих каналів; – медикаменти для приготування паст для тимчасового пломбування	2

	- кореневих каналів; – інструменти та апарати для проведення постійної obturaції кореневих каналів; – методика приготування силерів на основі оксиду цинку і евгенолу; – методика приготування силерів на основі епоксидних смол. – методика приготування силерів, що містять гідроксид кальцію. – методика приготування силерів на основі резорцин-формалінової смоли. – методика приготування силерів на основі фосфату кальцію. – методика приготування силерів на групи цементів.	
6.	Контроль змістового модуля 1.	2
	Разом	12

Самостійна робота

№ п/п	Тема	Кількість годин
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та підготовка до опрацювання практичних навичок	5
2.	Підготовка до контролю змістового модуля 1	2
3.	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять*:	
	1. Невідкладні стани у клініці терапевтичної стоматології: причини розвитку, клінічні прояви, укладання наборів медикаментів та протоколи надання невідкладної допомоги	2
	2. Діагностичні та лікувальні апарати терапевтичного стоматологічного кабінету (електроодонтодіагност, пульп-тестер, апекслокатор, Gutta-Cutter, активатор ірригантів, діатермокоагулятор, апарат для вакуумної терапії, ендомотор, Air Flow тощо): види, призначення, правила підготовки до роботи та використання	2
	Разом	11

* Теми, що не входять до плану аудиторних занять і винесені для самостійного опрацювання опрацьовуються і контролюються на платформі eAristo, контроль практичних навичок – на 1 та 2 практичному занятті відповідно.

Індивідуальні завдання:

I. Доповідь реферату на практичному занятті: викладач обговорює тему реферату зі студентом стосовно зацікавленості та поглиблення знань студента
Вимоги до реферату: стислий зміст інформації (висвітлюються тільки головні

питання з теми), реферат не повинен перевищувати 5-7 сторінок, регламент доповіді до 10 хвилин. Рекомендовані теми:

Доповідь реферату на практичному занятті за темами:

- «Організація роботи терапевтичної стоматологічної поліклініки»
- «Сучасний стоматологічний інструментарій для терапевтичного прийому»
- «Сучасний стоматологічний інструментарій та аксесуари для пломбування дефектів твердих тканин зуба»
- «Сучасні засоби дезінфекції інструментарію та устаткування в стоматології»
- «Сучасні методи стерилізації в стоматології»
- «Сучасні засоби спец. захисту в практиці лікаря-стоматолога: призначення, види, переваги та недоліки»
- «Види і призначення сучасних стоматологічних наконечників в терапевтичній стоматології, особливості їх стерилізації»
- «Профілактика вірусного гепатиту в стоматологічному кабінеті»
- «Вимоги щодо особистої гігієни медичного персоналу стоматологічного відділення»
- «Сучасні види рентгенографії в стоматології»
- «Внутрішньо госпітальна інфекція в стоматологічній клініці, шляхи передачі інфекції. Захист пацієнтів і медичного персоналу від госпітальної інфекції, ВІЛ-інфекції».
- Апаратура терапевтичного стоматологічного кабінету: призначення, правила підготовки до роботи, методика використання.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів освіти та контролю засвоєння змістового модуля 1:

1. Структура стоматологічної клініки. Основне оснащення стоматологічного кабінету терапевтичного профілю.
2. Основні професійні обов'язки медичної сестри терапевтичного стоматологічного кабінету. Техніка безпеки роботи в стоматологічному кабінеті.
3. «Санітарно-протиепідемічний режим», основні засади та його контроль. Асептика та антисептика. Методи антисептики.
4. Стоматологічний інструментарій для обстеження ротової порожнини. Його призначення, правила користування.
5. Стоматологічний інструментарій для препарування каріозних порожнин. Його призначення, правила користування.
6. Види та призначення стоматологічних наконечників, правила вибору та користування.
7. Інструменти для пломбування каріозних порожнин та їх призначення. Інструменти для обробки пломб та їх призначення.
8. Інструменти для видалення зубних відкладень та їх призначення.

9. Діагностичні та лікувальні апарати терапевтичного стоматологічного кабінету (електроодон-тодіагност, пульп-тестер, апекслокатор, Gutta-Cutter, активатор ірригантів, діатермокоагулятор, апарат для вакуумної терапії, ендомотор, Air Flow тощо): види, призначення, правила підготовки до роботи та використання;
10. Поточне та генеральне прибирання приміщень стоматологічного терапевтичного відділення: правила, кратність, методи
11. Поняття, мета та методи сучасної дезінфекції в стоматологічному кабінеті терапевтичного профілю;
12. Основні етапи обробки використаного стоматологічного інструментарію;
13. Правила дезінфекція стоматологічних наконечників;
14. Основні способи передстерилізаційного очищення стоматологічного інструментарію;
15. Етапи ручного способу передстерилізаційного очищення;
16. Види механізованого способу передстерилізаційного очищення;
17. Основні методи контролю якості передстерилізаційного очищення;
18. Види стерилізації стоматологічного інструментарію;
20. Повітряний метод стерилізації: прилади, режими, контроль якості.
19. Паровий метод стерилізації: прилади, режими, контроль якості.
20. Хімічний метод стерилізації: прилади, засоби.
21. Умови та терміни зберігання стерильних інструментів і матеріалів.
22. Обробка інструментарію та обладнання в стоматологічному кабінеті.
23. Призначення приладів «Термінатор» і «Assistina».
24. Способи обробки медичного спецодягу.
25. Призначення та правила використання захисних масок, захисних щитків, захисних і світлозахисних окулярів.
26. Заходи щодо запобігання інфікуванню медичного персоналу під час виконання своїх професійних обов'язків.
27. Склад та правила користування аптечкою для надання термінової медичної допомоги медичним працівникам лікувально-профілактичних закладів.
28. Заходи при підозрі та виникненні карантинних інфекцій.
29. Обов'язки медичної сестри при виявленні хворого з підозрою на карантинні інфекції.
30. Класифікація стоматологічних пломбувальних матеріалів;
31. Тимчасові пломбувальні матеріали: призначення, методика приготування;
32. Лікувальні прокладки: призначення, особливості приготування;
33. Стоматологічні цемента: групи, показання до використання та методика приготування;
34. Композитні матеріали: групи, призначення, правила приготування та використання окремих складових набору;
35. Матеріали для пломбування кореневих каналів: групи, призначення, методика приготування;

36. Сучасні обтураційні системи та інструменти для пломбування кореневих каналів: призначення, правила підготовки до роботи та використання.

Перелік практичних навичок для підготовки здобувачів освіти та контролю засвоєння змістового модуля 1:

1. Перелічити обов'язки медичної сестри стоматологічного відділення.
2. Продемонструвати знання основ медичної етики та деонтології в стоматології.
3. Продемонструвати знання правил техніки безпеки роботи в стоматологічному кабінеті.
4. Підготувати робоче місце лікаря-стоматолога для прийому хворих.
5. Продемонструвати знання правил оформлення медичної документації (заповнення звітно-облікових документів терапевтичного прийому, виписки направлень на додаткове обстеження, заповнення картки диспансерного спостереження).
6. Розрізняти та обирати стоматологічний інструментарій та аксесуари за призначенням.
7. Підготувати інструментарій для обстеження стоматологічного хворого.
8. Підготувати набір для ізоляції операційного поля.
9. Обрати та підготувати інструменти для лікування стоматологічного терапевтичного пацієнта;
10. Пояснити правила дезінфекції та стерилізації використаного інструментарію в залежності від його виду та призначення.
11. Провести обробку стоматологічного обладнання відповідним дезінфікуючим розчином.
12. Провести дезінфекцію стоматологічного інструментарію і виробів медичного призначення фізичним методом.
13. Провести дезінфекцію стоматологічного інструментарію і виробів медичного призначення хімічним методом.
14. Провести дезінфекцію стоматологічних наконечників.
15. Провести передстерилізаційну підготовку стоматологічного інструментарію ручним способом.
16. Провести передстерилізаційну підготовку стоматологічного інструментарію механізованим (з використанням ультразвуку) способом.
17. Проконтролювати якість передстерилізаційного очищення виробів медичного призначення (азопірамова та фенолфталеїнова проби).
18. Провести стерилізацію стоматологічного інструментарію і виробів медичного призначення паровим методом.
19. Провести стерилізацію стоматологічного інструментарію і виробів медичного призначення повітряним методом.

20. Провести стерилізацію стоматологічного інструментарію і виробів медичного призначення хімічним методом.
21. Продемонструвати методику зберігання стерильних інструментів і матеріалів.
22. Продемонструвати заходи при пораненнях, контакті з кров'ю, іншими біологічними матеріалами пацієнта.
23. Продемонструвати способи обробки медичного спецодягу.
24. Продемонструвати способи обробки гумових рукавичок.
25. Продемонструвати способи обробки захисних щитків і світлозахисних окулярів.
26. Продемонструвати методику поточної осередкової дезінфекції.
27. Продемонструвати методику заключної осередкової дезінфекції.
28. Продемонструвати методику профілактичної дезінфекції.
29. Провести поточне прибирання приміщень.
30. Провести генеральне прибирання приміщень.
- 31.Продемонструвати обробку робочої поверхні стоматологічного столика лікаря, стоматологічного крісла, стоматологічної установки і обладнання.
- 32.Продемонструвати методику проведення гігієнічної дезінфекції рук.
- 33.Укласти набір медикаментів та устаткування для надання невідкладної допомоги пацієнту при попаданні чужорідного тіла в дихальні шляхи.
34. Укласти набір медикаментів та устаткування для надання невідкладної допомоги пацієнту при кропивниці.
- 35.Укласти набір медикаментів та обрати устаткування для надання невідкладної допомоги пацієнту з набряком Квінке.
- 36.Укласти набір медикаментів та обрати устаткування для надання невідкладної допомоги пацієнту при анафілактичному шоці.
- 37.Укласти набір медикаментів та обрати устаткування для надання невідкладної допомоги пацієнту з втратою свідомості.
- 38.Укласти набір медикаментів та обрати устаткування для надання невідкладної допомоги пацієнту при колапсі.
- 39.Укласти набір медикаментів та обрати устаткування для надання невідкладної допомоги пацієнту при зупинці дихання та серцевої діяльності.
- 40.Виміряти артеріальний тиск пацієнту, визначити частоту серцевих скорочень. Приготувати тимчасовий пломбувальний матеріал для накладання в каріозну порожнину;
- 41.Приготувати цементний пломбувальний матеріал різних груп для накладання в каріозну порожнину;
- 42.Приготувати композиційний пломбувальний матеріал хімічного способу твердіння для накладання в каріозну порожнину;

43.Проводити підготовку апаратури терапевтичного стоматологічного кабінету до роботи.

Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни Навчальна практика М. 2 «Медсестринство в стоматології» Змістовий модуль 1. «Медсестринська практика в терапевтичній стоматології» використовуються наступні методи навчання:

- вербальні (пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (різні види вправлення, проведення експерименту, практики).
- пояснювально-ілюстративні або інформаційно-рецептивні, які передбачають пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами;
- репродуктивний, в основу якого покладено виконання різного роду завдань за зразком;
- метод проблемного викладу, котрий полягає в тому, що викладач ставить проблему і сам її вирішує, демонструючи протиріччя, якими характеризується процес пізнання, при цьому завдання студентів полягає в контролюванні послідовності викладення матеріалу, суттєвості доказів, прогнозуванні наступних кроків викладача; цей МН реалізується шляхом навчання студентів на проблемних ситуаціях з метою успішної попередньої підготовки до майбутньої роботи в реальних умовах практичних лікувальних закладів;
- частково-пошуковий або евристичний, спрямований на оволодіння окремими елементами пошукової діяльності, наприклад: викладач формулює проблему, студенти – гіпотезу;
- дослідницький, сутність якого полягає у організації викладачем пошукової творчої діяльності студентів шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань.

Методи навчання також можуть бути поділені на:

- методи, що забезпечують сприймання і засвоєння знань студентами (самостійна робота, інструктаж, консультація);
- методи застосування знань і набуття й закріплення умінь і навичок (виконання практичних завдань, робота в клініці терапевтичної стоматології);
- методи перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок;
- методи заохочення і покарання.

Максимальна ефективність навчання досягається лише за умови раціонального (системного) поєднання різних методів.

Форми і методи оцінювання

Для ефективної перевірки рівня засвоєння студентами знань, умінь і навичок з навчальної дисципліни «Навчальна практика. М.2 «Медсестринство в

стоматології» Змістовий модуль 1. «Медсестринська практика в терапевтичній стоматології» використовують різні методи й форми оцінювання.

Найпоширенішим методами оцінювання є: усний контроль, письмовий, тестовий, графічний, програмований контроль, практична перевірка, а також методи самоконтролю і самооцінки.

Контроль шляхом **усного опитування** сприяє опануванню логічним мисленням, виробленню і розвитку навичок аргументувати, висловлювати свої думки грамотно, образно, емоційно, обстоювати власну думку. Застосовується на практичних заняттях кожного змістового модуля.

Усне опитування передбачає таку послідовність: формулювання запитань (завдань) з урахуванням специфіки навчальної дисципліни й вимог програми; підготовка студентів до відповіді та і викладу знань; корегування викладених у процесі відповіді знань; аналіз і оцінювання відповіді.

За рівнем пізнавальної активності запитання для перевірки можуть бути: *репродуктивними* (передбачають відтворення вивченого); *реконструктивними* (потребують застосування знань і вмінь у дещо змінених умовах); *творчими* (застосування знань і вмінь у значно змінених, нестандартних умовах, перенесення засвоєних принципів доведення (способів дій) на виконання складніших завдань).

За актуальністю запитання для усної перевірки поділяють на основні, додаткові й допоміжні. *Основні запитання* передбачають самостійну розгорнуту відповідь, *додаткові* – уточнення того, як студент розуміє певне питання, формулювання, формулу тощо, *допоміжні* – виправлення помилок, неточностей. Усі запитання мають бути логічними, чіткими, зрозумілими й посилюючими, відповідати рівню підготовки студента, а їх сукупність – послідовною і системною.

Використання усного контролю сприяє тісному контакту між викладачем і студентом, забезпечує feedback, дає змогу виявити обсяг і ґрунтовність знань, прогалини й неточності в знаннях студентів та одразу ж їх виправити. Утім, такий вид контролю потребує надто багато часу на перевірку. Крім того, студенти під час опитування хвилюються, тому оцінка нерідко буває суб'єктивною.

Письмовий контроль. Призначення цього контролю – з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння студентами знаннями, уміннями й навичками з навчальної дисципліни, визначення їхньої якості – правильності, повноти, точності, усвідомленості, уміння застосувати теоретичні знання на практиці.

Письмова перевірка здійснюється у формі перевіркової (контрольної) роботи, написання розгорнутої відповіді на питання, тощо. Теми перевіркочних (контрольних) робіт, завдання, вправи охоплюють програмний матеріал, є чітко сформульовані для виявлення знання фактичного матеріалу, відповідають рівню знань студентів і водночас вимагають від студента певних зусиль, необхідних для їх виконання. Самопідготовка може виконуватися у вигляді написання коротких конспектів, замальовок, рефератів по темах, що винесені вказані розділі «Індивідуальна робота».

Основна перевага письмової перевірки – це те, що за короткий термін викладач має змогу скласти чітке уявлення про знання багатьох студентів. Результати перевірки чітко фіксовані. Письмові роботи зберігаються. Студенти мають змогу з'ясувати з викладачем деталі й неточності у власних відповідях, провести самоаналіз.

Тестовий контроль використовується для визначення рівня сформованості знань і вмінь з дисципліни. Виокремлюють тести відкритої форми (із вільно конструйованими відповідями) і тести закритої форми (із запропонованими відповідями).

Тести відкритої форми передбачають короткі однозначні відповіді, які ґрунтуються переважно на відтворенні вивченого матеріалу, або складні (комплексні) відповіді, які потребують розвинутого логічного мислення, уміння аналізувати.

Тести закритої форми передбачають вибір відповіді з певної кількості варіантів. Серед таких тестів виокремлюють *тест-альтернативу*, *тест на відповідність*, *тести з однією або кількома вибірковими відповідями*.

Тест-альтернатива вимагає вибору однієї з двох запропонованих відповідей. Застосовують його під час контролю таких показників засвоєння, як уміння визначати використання фактів, законів, підводити під поняття, встановлювати причину якогось явища. Недолік цього виду тесту полягає в тому, що він не дає змоги вільно конструювати, формулювати відповідь. Його перевагою є те, що він допомагає швидше орієнтуватися в матеріалі, знаходити спільне й відмінне в явищах, легше класифікувати конкретні явища за певними видами.

Тест-відповідність, як правило, складається з двох частин, між якими слід встановити відповідність. Застосовують його для виявлення таких результатів засвоєння як уміння визначати використання речовин, апаратів, процесів, встановлювати зв'язок між абстрактним і конкретним поняттями, класифікувати їх тощо. Перевага тестів-відповідностей полягає в компактній формі завдання, завдяки якій протягом короткого часу вдається перевірити засвоєння великого обсягу навчального матеріалу. Недоліком є обмеженість безпосередньої мети контролю і ускладнення при доборі матеріалу.

Тестовий контроль використовують з метою визначення вхідного рівня знань та оцінки самопідготовки студента до кожної теми практичного заняття. Крім того, тести слугують засобом внутрішнього контролю для порівняння, визначення рівнів успішності окремих груп студентів, порівняльної характеристики різних форм і методів викладання.

Такий вид контролю дає змогу ефективніше використовувати час, ставить перед усіма студентами однакові вимоги, допомагає уникати надмірних хвилювань. Тестова перевірка унеможливорює випадковість в оцінюванні знань, стимулює студентів до самоконтролю. Однак тест може виявити лише знання фактів, він заохочує до механічного запам'ятовування, а не до роботи думки.

Графічний контроль. Сутність його полягає у створенні студентом узагальненої наочної моделі, яка відображає відношення, взаємозв'язки певних

об'єктів або їх сукупності. Наочна модель – це графічне зображення умови задачі, креслення, діаграми, схеми, таблиці. Графічна перевірка може бути самостійним методом контролю або окремим елементом усної чи письмової перевірки.

Програмований контроль. Реалізується шляхом пред'явлення усім студентам стандартних вимог, що забезпечується використанням однакових за кількістю і складністю контрольних завдань, запитань. При цьому аналіз відповіді, виведення і фіксація оцінки здійснюється за допомогою індивідуальних автоматизованих засобів.

Практична перевірка застосовується для оцінки оволодіння системою практичних професійних умінь і навичок, і проводиться під час проведення практичних занять. Така перевірка дає змогу виявити, якою мірою студент усвідомив теоретичні основи цих дій.

Метод самоконтролю. Його суттю є усвідомлене регулювання студентом своєї діяльності задля забезпечення таких її результатів, які б відповідали поставленим завданням, вимогам, нормам, правилам, зразкам. Мета самоконтролю – запобігання помилкам і виправлення їх. Показник сформованості самоконтролю – усвідомлення студентом правильності плану діяльності та її операційного складу, тобто способу реалізації цього плану.

Метод самооцінки. Передбачає об'єктивне оцінювання студентом досягнутих результатів.

Для формування здатності до самоконтролю і самооцінки викладач мотивує виставляння оцінки, пропонує студентові самому оцінити свою відповідь. Дієвим засобом є й організація взаємоконтролю, рецензування відповідей товаришів. При цьому студент ознайомлюються із нормами й критеріями оцінювання знань. Взяття до уваги результатів самоконтролю і самооцінки знань викладачем при виставленні кінцевої оцінки робить їх вагомими, позитивно впливає на формування відповідальності за навчальну роботу, на виховання чесності, принциповості, почуття власної гідності, дотримання принципів академічної доброчесності.

Оцінювання самостійної роботи: оцінювання самостійної роботи студентів за темами, які винесені на самостійне опрацювання здійснюється автоматизовано за результатом тестування на платформі eAristo.

Система поточного та підсумкового контролю

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти включає вхідний, поточний та підсумковий контроль знань, умінь і навичок. При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти (таблиця 1).

Таблиця 1. Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє

		самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки,
		кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Оцінювання поточної навчальної діяльності проводиться науково-педагогічними працівниками кафедри під час практичних занять, навчальної практики. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та здобувачем вищої освіти у процесі навчання і формування навчальної мотивації здобувачів вищої освіти. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником – для коригування технологій, методів і засобів навчання, так і здобувачами вищої освіти – для планування самостійної роботи. Поточний

контроль проводиться у формі усного опитування, вирішення тестів та ситуаційних завдань, оцінки виконання маніпуляцій, письмового контролю, письмового або програмного комп'ютерного тестування на практичних заняттях, оцінки виступів здобувачів вищої освіти при обговоренні питань на заняттях, дискусії, тощо.

Проведення оцінювання змістового модулю.

Змістовий модуль вважається складеним, якщо середня оцінка за темами практичних занять складає не менше 3,0 та опрацьовані і зараховані усі теми самостійної роботи, що не входять до плану практичних занять в eAristo.

Проведення підсумкового контролю.

Підсумковий модульний контроль (ПМК) з дисципліни Навчальна практика М.2 «Медсестринство в стоматології» Змістовий модуль 1. «Медсестринська практика в терапевтичній стоматології» здійснюється по завершенню вивчення програмного матеріалу усіх 4-ох змістових модулів на залучених для цього кафедрах і проводиться шляхом встановлення середньої оцінки усіх змістових модулів та переведення її у бали відповідно табл. 2. Оцінювання дисципліни здобувачів вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків практичних занять, засвоїли теми винесені для самостійної роботи в межах змістових модулів, мають позитивні оцінки зі змістовних модулів. Для допуску до ПМК здобувач вищої освіти зобов'язаний перескладати «2» у разі, якщо середній бал поточної успішності за модуль не досягає мінімального (3,0 бали). Дозвіл на відпрацювання поточної оцінки «2» надає завідувач кафедри лише з метою досягнення здобувачем вищої освіти мінімальної кількості балів для допуску до підсумкового контролю. Стандартизований перелік завдань для перескладання «2» регламентується робочою навчальною програмою для відповідної теми заняття. Перескладання здійснюється викладачем, призначеним завідувачем чи завучем кафедри. Кількість перескладань поточної «2» обмежена двома спробами.

Результат ПМК оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується.

Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає **50 балів**. **Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів**. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність).

Отримані бали за модуль науково-педагогічний працівник кафедри чи деканату виставляє у «Відомість підсумкового модульного контролю (та індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти).

Таблиця № 2. Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль та/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою		
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно		
2,1	50	34	84				
2,15	52	34	86				
2,2	53	35	88				
2,25	54	36	90				
2,3	55	37	92				
2,35	56	38	94				
2,4	58	38	96				
2,45	59	39	98				
2,5	60	40	100				
2,55	61	41	102				
2,6	62	42	104				
2,65	64	42	106				
2,7	65	43	108				
2,75	66	44	110				
2,8	67	45	112				
2,85	68	46	114				
2,9	70	46	116				
2,95	71	47	118				
3	72	50	122			E	3 задовільно
3,05	73	50	123				
3,1	74	50	124				
3,15	76	50	126				
3,2	77	51	128				
3,25	78	52	130	D	4 добре		
3,3	79	53	132				
3,35	80	54	134				
3,4	82	54	136				
3,45	83	55	138				
3,5	84	56	140	C		4 добре	
3,55	85	57	142				
3,6	86	58	144				
3,65	88	58	146				
3,7	89	59	148				
3,75	90	60	150				
3,8	91	61	152				
3,85	92	62	154				
3,9	94	62	156				
3,95	95	63	158				

4	96	64	160	В	5 відмінно
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	А	
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Інформація про здобувачів освіти, яким не зарахований ПМК, з точним зазначенням причини не зарахування вноситься до «Відомості підсумкового модульного контролю» та індивідуальні навчальні плани студентів.

Причини не зарахування можуть бути наступні:

а) здобувач вищої освіти має невідпрацьовані пропуски занять з навчальної практики. Позначка «н/в» (не виконав) у колонці «бали за ПМК»;

б) здобувач вищої освіти відвідав усі заняття, але не набрав мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність чи не опрацював теми, що винесені на самостійне опрацювання в eAristo. Позначка «н/д» (не допущений) у колонці «бали за ПМК»;

Здобувач вищої освіти має право на складання та два перескладання ПМК. Дозвіл на перескладання ПМК видається деканом, директором інституту (або його заступником) у вигляді «Персональної відомості перескладання підсумкового контролю», який здобувач освіти отримує в деканаті під особистий підпис за пред'явленням індивідуального навчального плану та (за необхідністю) інформації з кафедри про ліквідацію заборгованості (відсутність «нб», середній бал успішності 3,0 і більше). При організованому перескладанні ПМК групою здобувачів вищої освіти використовується загальна відомість. Персональна відомість перескладання підсумкового модульного контролю (загальна відомість) заповнюється завідувачем кафедри або уповноваженою ним особою у двох примірниках, один з яких залишається на кафедрі, другий у день заповнення повертається в деканат завідувачем навчальної частини кафедри

(відповідальним викладачем). Здобувач вищої освіти має право на перескладання ПМК, до закінчення вивчення відповідної дисципліни. У разі, якщо здобувач вищої освіти не пересклав хоча б один підсумковий модульний контроль до початку нового семестру, він одержує за дисципліну традиційну оцінку «2» і оцінку ECTS «F», що є підставою для відрахування. За дозволом ректора чи першого проректора академії окремим здобувачам вищої освіти може бути індивідуально визначений додатковий термін складання (перескладання) підсумкових модульних контролів.

Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни Навчальна практика. М.2 «Медсестринство в стоматології» Змістовий модуль 1 «Медсестринська практика в терапевтичній стоматології»;
2. Силабус для студентів з вивчення дисципліни Навчальна практика М.2 «Медсестринство в стоматології» Змістовий модуль 1 «Медсестринська практика в терапевтичній стоматології»;
3. План практичних занять та самостійної роботи студентів;
4. Мультимедійні презентації, тестові завдання для контролю знань для вивченням тем, що винесені для самостійного опрацювання.
5. Теоретичні питання та практичні завдання для підготовки здобувачів освіти та контролю засвоєння змістового модуля.

Рекомендована література

Базова (наявна в бібліотеці ПДМУ):

1. Медсестринство в стоматології: навчальний посібник / І.П. Мазур, Л.О. Щербак, С.В. Хлебас та ін.; за ред. І.П.Мазур. – 2-е видання. – К.: ВСВ «Медицина», 2024 – 160 с. + 4 с. кольор. вкл.
2. Терапевтична стоматологія: у 4 т.: підручник. Т. 1. Пропедевтика терапевтичної стоматології / М.Ф.Данилевський, А.В.Борисенко, Л.Ф.Сідельнікова та ін.; за ред. А.В.Борисенка. — видання 4-те, перероблене та доповнене.- К.: ВСВ "Медицина", 2020. - 456 с.
3. Терапевтична стоматологія: у 4 т.: підручник. Т. 2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис: / М.Ф.Данилевський, А.В.Борисенко, Л.Ф.Сідельнікова та ін.; за ред. А.В.Борисенка. — 3-є вид. (стереотипне).- К.: ВСВ "Медицина", 2020. - 592 с.

Допоміжна література:

1. Догляд за хворими (практика): підручник (ВНЗ III-IV р. а.) / О.М. Ковальова, В.М. Лісовий, С.І. Шевченко та ін.; за ред. О.М. Ковальнової, В.М. Лісового, С.І. Шевченка, Т.В. Фролової. 2020 – 3-є вид., вип.
2. Догляд за хворими. Практика: навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів вищих навчальних закладів МОЗ України / А.В. Лавренко, О.А. Борзих. – Львів: 2020.- 204 с.

3. Kondratiuk V. Ye. Practice in Patient Care at the Therapeutic Department of a Hospital: Workbook. Clinical manual / V. Ye. Kondratiuk, V. A. Khomaziuk. – Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2020. – 112 p.
4. Невідкладні стани. Підручник. Затверджено МОН України / За ред. Регеда М. С. – 2024. – 838 с.

Інформаційні ресурси

- <http://www.booksmed.com/stomatologiya/2393-propedevtika>
- http://dental-ss.org.ua/load/kniga_stomatologia/terapevticheskaja/8.
- http://stomatbook.blogspot.com/p/blog-page_14.html.
- <http://www.booksmed.com/stomatologiya/153-terapevticheskayastomatologiya-borovskij.html>
- <http://knigi.tr200.net/f.php?f=%EF%F0%EE%EF%E5%E4%E5%E2%F2%>
- http://mirknig.com/knigi/nauka_ucheba/1181309066-terapevticheskayastomatologiya-uchebnik.html
- <https://www.medpublish.com.ua/patient-care-practical-cours-dogljad-za-hvorimipraktika-pidruchnik-vnz-iiiv-r-a-om-kovalova-vn-lisovij-rs-shevchenko-ta-in/p581.html>
- <http://readli.net/patient-care-and-professionalism/>
- <http://nashol.com/2011041354397/propedevtika-stomatologicheskikhzabolevanii-skorikova-l-a-volkov-v-a-bajenova-n-p.html>
- <http://www.booksmed.com/stomatologiya/2393-propedevtika>
- http://dental-ss.org.ua/load/kniga_stomatologia/terapevticheskaja/8.
- http://stomatbook.blogspot.com/p/blog-page_14.html.
- www.umsa.edu.ua/kafhome/polso/.../nevidklstanposibn.pdf
- www.fenestra.com.ua
- www.dezstom.com
- <https://www.medpublish.com.ua/images/pdf/74934.pdf>
- <https://www.medpublish.com.ua/metodi-diagnostiki-v-klinici-vnutrishnoyi-medicini-navchalnij-posibnik-as-svincickij/p-948.html?language=ru>
- <https://vseosvita.ua/test/31f-14052021-dohliad-za-khvorymy-91474.html>
- <https://www.umj.com.ua/article/200731/vimogi-pmg-2021-pervinna-medichna-dopomoga>

Розробники: професор **Ткаченко І.М.**, доцент **Марченко І.Я.**

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра пропедевтики хірургічної стоматології

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної програми
«Стоматологія»
«28» серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради
міжнародного факультету
Протокол від 30 серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА
Модуль 2. «Медсестринство в стоматології»
Змістовий модуль 2. «Медсестринство в хірургічній стоматології»

обов'язкова

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курс та семестр вивчення навчальної
дисципліни

другий (магістерський)
22 «Охорона здоров'я»
221 «Стоматологія»
магістр стоматології
лікар-стоматолог
«Стоматологія»
денна
II курс 4 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
пропедевтики хірургічної стоматології
Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

Полтава – 2024

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Новіков Вадим Михайлович Панькевич Артур Іванович Дубровіна Олена Віталіївна Резвіна Катерина Юріївна Гоголь Андрій Михайлович Колісник Інна Анатоліївна Горбаченко Олег Борисович Коросташова Марія Анатоліївна.	д. мед. н. к. мед. н. к. мед. н. к. мед. н. к. мед. н. к. мед. н. к. мед. н. к. мед. н.	професор доцент доцент доцент доцент доцент доцент доцент
Профайл викладачів	<u>Викладачі кафедри</u>		
Контактний телефон	+380532565130 +380981086625 +380994653422		
E-mail:	<u>khirstom@ukr.net</u>		
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	<u>Сторінка кафедри</u>		

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни «Навчальна практика»

Кількість кредитів / годин – 6 / 180, із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські (год.) – немає

Практичні (год.) – 96

Самостійна робота (год.) – 84

Вид контролю дисципліни – ПМК

Обсяг Модуль 2 «Медсестринство в стоматології»

Кількість кредитів – 3 кредитів / 90 годин , із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські (год.) – немає

Практичні (год.) – 48

Самостійна робота (год.) – 42

Вид контролю – ПМК

Змістовий модуль 2. «Медсестринство в хірургічній стоматології»

Кількість кредитів – 0,75/ годин –23, із них:

Лекції (год.) – немає

Практичні (год.) – 12

Самостійна робота (год.) – 11

Вид контролю – Контроль змістового модуля

Політика навчальної дисципліни

При вивченні навчальної дисципліни «Медсестринство в стоматології» змістовного модуля 2 в Полтавському державному медичному університеті викладачі, здобувачі освіти діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті положення про організацію освітнього процесу (1), робочої програми навчальної дисципліни «Хірургічна стоматологія», Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету (2), Положення про організацію самостійної роботи здобувачів освіти в Полтавському державному медичному університеті (3) правил внутрішнього розпорядку для здобувачів освіти Полтавського державного медичного університету (4), Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті (5), Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету (6), Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти ПДМУ (7), Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці (8), Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (9), Положення про рейтинг здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету (10), Положення про матеріальне заохочування за успіхи у навчанні здобувачів освіти Полтавського державного медичного університету (11), та ін.

Протягом навчання здобувачам освіти неприпустимо пропускати чи запізнюватися на заняття, слід дотримуватися правил поведінки та деонтологічних норм при спілкуванні з хворими. Заняття необхідно відвідувати у належній формі одягу, регулярно готувати теоретичний матеріал, під час опитування відключати мобільні пристрої.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Безпосередня робота стоматолога передбачає тісну співпрацю з середнім медичним персоналом, тому досконале володіння лікарем навичками роботи медичної сестри є гарантією якісної та успішної роботи. Проходження практики «Сестринська практика в стоматології» передбачено у IV семестрі та складається з: засвоєння теоретичного матеріалу щодо особливостей роботи стоматологічної поліклініки і щелепно-лицевого стаціонару та основних маніпуляцій і їх відпрацювання під контролем керівника (у вигляді практичних занять та консультацій); самостійної роботи здобувача освіти у стоматологічних відділеннях хірургічного профілю та закріплення отриманих знань і умінь у вигляді самостійних чергувань, підготовки до практичних занять, засвоєння практичних навичок, заповнення основної звітної документації, індивідуальної роботи та підготовки до підсумкового контролю знань.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити

Засвоєння змістового модуля 2 базується на знаннях отриманих при вивченні базових дисциплін: анатомії людини, гістології, цитології та ембріології, фізіології, патофізіології, патоморфології, фармакології, мікробіології, інтегрується з цими дисциплінами.

Постреквізити

Знання необхідні для подальшого вивчення хірургічної стоматології та дитячої хірургічної стоматології, щелепно-лицевої хірургії (інтернатура, клінічна ординатура). Здобувачі освіти повинні знати засади асептики та антисептики, правила догляду за хворими після оперативних втручань.

Мета та завдання модуля 2 навчальної дисципліни, в тому числі змістового модуля 2.

Метою викладання навчальної дисципліни є забезпечення підготовки здобувачів освіти до професійної діяльності з догляду за хворими на посаді середнього медичного персоналу в хірургічному відділенні стоматологічної поліклініки та стаціонару.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- демонстрація та володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації під час догляду за хворими і роботи у відділеннях хірургічного стоматологічного профілю;
- засвоєння теоретичного матеріалу, демонстрування та володіння навичками організації режиму і догляду за хворими з різними захворюваннями хірургічного профілю, виконання необхідних медичних маніпуляцій, роботи в стоматологічній поліклініці та виконання основних стоматологічних маніпуляцій, заповнення звітної документації;
- визначення та засвоєння особливостей застосування принципів асептики та антисептики в клініці хірургічної стоматології;
- набуття та удосконалення професійних навичок медичної сестри хірургічного відділення стоматологічної клініки
- реалізація цілей і завдань сталого розвитку:
 - Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя;
 - Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні):

Дисципліна, в тому числі змістовий модуль 2 забезпечує набуття здобувачам освіти **компетентностей**:

- **Інтегральна**: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає

проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

– **Загальні:**

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
11. Здатність працювати в команді.
16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

– **Спеціальні (фахові, предметні):**

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛЮ.
18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

Програмні результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна, в тому числі змістовий модуль 2

2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

20. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6).

22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти повинні **знати:**

- основні принципи медичної деонтології.
- санітарно-гігієнічні вимоги до структури та облаштування відділень хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії.
- правила антисептики і асептики.
- особливості підготовки пацієнта до планових та невідкладних хірургічних втручань на голові та шиї і в ротовій порожнині.
- основні принципи догляду за хворими, оперованими на голові, шиї, з переломами кісток черепа.
- особливості харчування хворих у щелепно-лицевому стаціонарі.

вміти:

- демонструвати володіння основними принципами медичної етики та деонтології в хірургічній стоматології та щелепно-лицевої хірургії;
- демонструвати знання щодо дотримування правил техніки безпеки на робочому місці; вміння проводити оформлення медичної документації;
- демонструвати знання інструментарію для обстеження та лікування стоматологічних хворих, правил обробки обладнання та стерилізації стоматологічного інструментарію;
- демонструвати знання правил гігієни порожнини рота;
- оволодіти методами та засобами асептики і антисептики;
- вміти правильно організувати роботу в операційній, чистій та гнійній перев'язочних;
- вміти проводити підготовку перев'язувального матеріалу, операційної білизни, хірургічного інструментарію;
- засвоїти методи обробки рук хірурга та операційного поля;
- демонструвати накладання асептичних пов'язок;
- володіти методикою рентгенографії зубів та щелеп, проведення фізіотерапевтичних процедур

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

Робочою навчальною програмою не передбачено

Тематичний план семінарських занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті

Робочою навчальною програмою не передбачено

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Введення в хірургічну стоматологію. Гігієна у хірургічному стаціонарі. Робота середнього медичного персоналу в умовах хірургічного відділення. – історичні етапи розвитку хірургічної стоматології; – структура і організація хірургічного стаціонару; – функціональні обов'язки і штатні нормативи середнього медичного персоналу у хірургічному стаціонарі – санітарно-гігієнічний і протиепідемічний режим у хірургічному стаціонарі; – гігієнічні вимоги щодо одягу та робочого місця медперсоналу; – гігієнічні вимоги щодо одягу та зміни постільної білизни при догляді за хворими та важкохворими у хірургічному стаціонарі; – вологе прибирання у відділенні щелепно-лицевої хірургії із застосуванням антисептичних засобів.	2
2.	Хірургічна операція в стоматології, підготовка хворих до операцій. – поняття операції; – класифікація видів оперативних втручань; – передопераційний період, його завдання; – підготовка хворих до планових та екстрених оперативних втручань.	2
3.	Організація роботи у чистій перев'язочній. Особливості десмургії у щелепно-лицевій хірургії, перев'язочний матеріал. Пов'язки на голову, шию. Правильне використання та утилізація медичних відходів (ЦСР 12 – відповідальне споживання та виробництво). – десмургія, види пов'язок; – особливості накладання пов'язок на обличчя та шиї.	2
4.	Догляд за хворими оперованими на голові та шиї і органах ротової порожнини. Основні принципи догляду за хворими у післяопераційному періоді. Догляд за хворими після планових оперативних втручань в ділянці голови та шиї. Догляд за ротовою порожниною. Харчування хворих у щелепно-лицевому стаціонарі. – суть післяопераційного періоду; – особливості післяопераційної травми щелепно-лицевої ділянки; – сутність гігієнічної обробки ротової порожнини хворих з післяопераційною чи випадковою травмою щелепно-лицевої ділянки; – сутність заходів щодо відновлення збалансованого харчування у хворих після випадкових механічних травм і планових хірургічних втручань; – особливості парентерального харчування пацієнтів.	2
5.	Антисептика. Догляд за хворими з гнійною патологією. Асептика. Організація роботи в операційній. Стерилізація	2

	перев'язувального матеріалу та операційної білизни. Хірургічна обробка рук хірурга та операційного поля. Запобігання розповсюдженню інфекцій, антимікробна резистентність та раціональне використання антибіотиків (ЦСР 3 – міцне здоров'я і благополуччя). – антисептика, види антисептики; – класифікація антисептиків; – асептика, методи асептики; – способи обробки рук хірурга; – обробка операційного поля; – дезінфекція, стерилізація; – контроль передстерилізаційної обробки та стерилізації.	
6.	Контроль засвоєння змістовного модуля 2.	2
Разом		12

Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	2,5
2.	Підготовка до змістового модуля	4
3.	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять*:	
1.	Медична документація хірургічного відділення поліклініки і стаціонару. – медична карта стоматологічного хворого (ф. № 043/о); – листок щоденного обліку роботи лікаря стоматолога (стоматологічної поліклініки, відділення, кабінету) (ф. № 037/о); – «Щоденник обліку роботи лікаря-стоматолога (стоматологічної поліклініки, відділення, кабінету)» (ф. № 039-2/о); – медична карта стаціонарного хворого (ф. № 003/о); – температурний листок (ф. № 004/о); – направлення на патологістологічне дослідження (ф. № 014/о); – статистична карта хворого, який вибув із стаціонару (ф. № 066/о); – виписка із медичної карти амбулаторного, (стаціонарного) хворого (ф. № 027/о); – контрольна карта диспансерного нагляду (ф. № 030/о).	2,5
2.	Організація роботи в стерилізаційній. Підготовка і стерилізація хірургічного інструментарію. Попередження внутрішньо лікарняної інфекції. – способи виготовлення серветок, тампонів, кульок, методи укладки в бікс; – класифікація шовного матеріалу; – вимоги до шовного матеріалу; – стерилізація хірургічного стоматологічного інструментарію.	2
Разом		11

Індивідуальні завдання

Практичне заняття №1

- Реферат на тему: «Внутрішньогоспітальна інфекція в стоматологічній поліклініці та щелепно-лицевому відділенні стаціонару, шляхи передачі інфекції. Захист пацієнтів і медичного персоналу від госпітальної інфекції, вірусного гепатиту, ВІЛ-інфекції».

Практичне заняття №2

- Реферат на тему: «Принципи серцево-легеневої реанімації».
- Таблиця-схема: «Штучна вентиляція легень», «Зовнішній масаж серця».

Практичне заняття №3

- Реферат на тему: «Організація харчування хворих у щелепно-лицевому стаціонарі».
- Таблиця-схема: «Засоби гігієнічного догляду за ротовою порожниною після оперативних втручань».

Практичне заняття №4

- Реферат на тему: «Історичні аспекти способів обробки рук хірурга».
- Таблиця-схема: «Послідовність обробки операційного поля».

Реферати повинні бути написані від руки обсягом від 5 сторінок формату А4 та мати наступну структуру: вступ, актуальність теми, завдання та результати дослідження, висновки і літературні джерела. При оформленні стендових доповідей слід також наводити посилання на інформаційні джерела.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів освіти до засвоєння змістового модуля 2:

1. Надайте визначення понять «Хірургічна стоматологія», «Хірургічне відділення», «Медична сестра», «Етика», «Деонтологія» та інші.
2. Яка структура і організація хірургічного стаціонару?
3. Назвіть функціональні обов'язки і штатні нормативи середнього медичного персоналу у хірургічному стаціонарі?
4. Які повинні бути норми поведінки з точки зору медичної етики та хірургічної деонтології під час роботи середнього медичного персоналу у хірургічному стаціонарі?
5. Надайте характеристику понять санітарно-гігієнічний і протиепідемічний режим у хірургічному стаціонарі?
6. Назвіть гігієнічні вимоги щодо одягу та робочого місця медперсоналу?
7. Назвіть гігієнічні вимоги щодо одягу та зміни постільної білизни при догляді за хворими та важкохворими у хірургічному стаціонарі?
8. Як провести вологе прибирання у відділенні щелепно-лицевої хірургії із застосуванням антисептичних засобів?
9. Як провести заміну натільної білизни хворим із загальним і ліжковим режимами?
10. Дайте визначення поняття операції.
11. Класифікація видів оперативних втручань.
12. Визначення передопераційного періоду, його завдання.
13. Особливості підготовки хворих до планових та екстрених оперативних втручань.
14. Визначення поняття премедикації, її завдання, етапи, лікарські препарати для проведення.

15. Операційне поле, попередня підготовка операційного поля: гоління волосся та антисептична обробка.
16. Підготовка порожнини рота перед оперативним втручанням, її обробка.
17. Гігієна білизни та одягу пацієнтів.
18. Харчування хворих після оперативних втручань в ділянці голови та шиї.
19. Що таке перев'язувальна, які види перев'язувальних існують.
20. Які маніпуляції проводять в чистій перев'язувальній.
21. Інструментальне забезпечення перев'язувальної.
22. Санітарно-гігієнічні вимоги до перев'язувальної.
23. Що таке десмургія? Види пов'язок.
24. Види перев'язувального матеріалу і його властивості.
25. Особливості накладання пов'язок на обличчі та шиї.
26. Безбинтові пов'язки.
27. Утилізація забрудненого перев'язувального матеріалу.
28. Розкрийте суть післяопераційного періоду.
29. Обґрунтуйте особливості післяопераційної травми щелепно-лицевої ділянки.
30. Розкрийте сутність гігієнічної обробки ротової порожнини хворих з післяопераційною чи випадковою травмою щелепно-лицевої ділянки.
31. Обґрунтуйте розлади обміну речовин, що виникають у хворих після випадкових механічних травм і планових хірургічних втручань.
32. Розкрийте сутність заходів щодо відновлення збалансованого харчування у хворих після випадкових механічних травм і планових хірургічних втручань.
33. Поясніть особливості дієтичних столів для хворих щелепно-лицевого відділення стаціонару.
34. Поясніть особливості харчування пацієнтів за допомогою поїлки.
35. Поясніть особливості харчування пацієнтів за допомогою зонда.
36. Поясніть особливості ректального харчування пацієнтів.
37. Поясніть особливості парентерального харчування пацієнтів.
38. Розкрийте суть режиму харчування хворих після випадкових механічних травм і планових хірургічних втручань.
39. Що таке антисептика? Види антисептики.
40. Механічна антисептика. Види обробки ран.
41. Фізична антисептика. Види дренажів.
42. Поняття про діаліз, дегідратацію рани.
43. Хімічна антисептика.
44. Класифікація антисептиків.
45. Біологічна антисептика.
46. Загальні принципи застосування антибіотиків.
47. Ензимотерапія. Поняття, препарати, показання до застосування.
48. Імунотерапія. Види, показання до застосування.
49. Особливості накладання пов'язок у хворих із гнійними ранами.

50. Утилізація перев'язувального матеріалу, забрудненого гнійним ексудатом.
51. Що таке асептика? Методи асептики.
52. Назвіть шляхи передачі інфекції в стоматологічних відділеннях.
53. Що включає в себе асептика в хірургічній стоматології?
54. Назвіть види прибирання приміщень.
55. Дайте визначення дезінфекції. Показання до застосування.
56. Методи контролю стерилізації.
57. Назвіть способи обробки рук хірурга.
58. Поясніть особливості обробки операційного поля в щелепно-лицевій ділянці.
59. Назвіть антисептики, що застосовуються для обробки операційного поля в щелепно-лицевій ділянці.
60. Назвіть способи виготовлення серветок, тампонів, кульок, методи укладки в бікс.
61. Що таке асептика? Методи асептики.
62. Дайте визначення стерилізації. Перерахуйте етапи стерилізації.
63. Назвіть методи контролю передстерилізаційної обробки.
64. Класифікація шовного матеріалу.
65. Які вимоги пред'являються до шовного матеріалу?
66. Назвіть методи стерилізації шовного матеріалу.

Перелік практичних навичок до засвоєння змістового модуля 2:

1. Провести підготовку хворого у стоматологічному кріслі та заповнити амбулаторну карту (історію хворого) під керівництвом викладача.
2. Провести бесіду з хворими щодо дотримання правил гігієни порожнини рота.
3. Підготувати необхідні засоби та провести гігієнічні маніпуляції ротової порожнини у пацієнтів з патологією щелепно-лищевої ділянки.
4. Провести гігієну тіла хірургічному хворому, заміну білизни і одягу у хірургічному стаціонарі.
5. Заповнити медичну документацію середнього медичного персоналу хірургічного відділення стоматологічної поліклініки та щелепно-лищевого стаціонару, якою користується медична сестра при своїй роботі.
6. Провести гігієну порожнини рота тяжкому хворому після оперативного втручання.
7. Прибирання хірургічного кабінету, обробка стоматологічного столика та крісла, після кожного пацієнта приміщення операційного блоку та палат.
8. Приготувати перев'язувальний марлевий матеріал (дренаж, серветки, тампони), необхідний для оперативного втручання та перев'язки хворих у хірургічному відділенні.
9. Провести хірургічну обробку рук, допомогти лікарю-стоматологу в проведенні оперативного втручання.
10. Підготувати робоче місце лікаря-стоматолога для прийому хворих.
11. Підготувати хворого до стоматологічного прийому.

12. Вміти записати зубну формулу.
13. Продемонструвати методи профілактики розповсюдження госпітальної інфекції та заходи щодо дотримання гігієни тіла хірургічних хворих, гігієни білизни і одягу хворих.
14. Продемонструвати особливості харчування хворих перед оперативними втручаннями у щелепно-лицевій ділянці.
15. Продемонструвати на фантомі обробку операційного поля, відібравши необхідні засоби.
16. Вміти провести годування хворого за допомогою поїлки.
17. Вміти провести годування хворого за допомогою зонда.
18. Вміти провести ректальне годування пацієнта.
19. Вміти призначити дієтичний стіл для хворих після операцій щелепно-лицевої ділянки.
20. Вміти призначити режим харчування хворих після операцій щелепно-лицевої ділянки.
21. Вміти провести очищення ротової порожнини пацієнта.
22. Вміти використовувати слиноприймачі у хворих після операцій щелепно-лицевої ділянки.
23. Вибрати загально-хірургічний інструментарій необхідний для здійснення операції первинної хірургічної обробки рани?
24. Який перев'язочний (операційний) і шовний матеріал необхідний для проведення первинної хірургічної обробки рани?
25. Як обробити рану і операційне поле навколо рани перед операцією?
26. Провести укладання перев'язувального матеріалу у бікс для стерилізації.
27. Продемонструвати методику поточної дезінфекції.
28. Продемонструвати методику профілактичної дезінфекції.
29. Провести поточне прибирання приміщень.
30. Провести генеральне прибирання приміщень.
31. Продемонструвати обробку робочої поверхні стоматологічного столика лікаря, стоматологічного крісла, стоматологічної установки та обладнання.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – ПМК, зокрема поточний контроль змістового модуля 2.

Система поточного та підсумкового контролю

Контроль знань з вивчення дисципліни проводиться у вигляді:

поточного контролю, що здійснюється на кожному практичному занятті й дає змогу виявити рівень засвоєння окремих елементів навчального матеріалу; **тематичного контролю, рубіжного контролю** – проводиться після завершення певного етапу навчання на практичних підсумкових заняттях – відповідно до конкретних цілей змістових модулів, **підсумкового модульного контролю** – слугує для перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок з кожного модуля навчальної дисципліни шляхом тестування і

контролю практичних навичок. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки здобувачів освіти: тестовий контроль; розв'язування ситуаційних задач; структурований за процедурою контроль практичних навичок та умінь відповідно до переліку практичних навиків до кожного заняття.

Оцінювання поточної навчальної діяльності здобувача здійснюється на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з урахуванням стандартизованих, узагальнених критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти, наведених у таблиці.

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність здобувача освіти складає **120 балів**.

Оцінювання самостійної роботи: оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при підсумковому модульному контролі.

Після проведення останнього заняття, що передує підсумковому модульному контролю, підраховується середня оцінка здобувача освіти за традиційною 4-бальною шкалою, яка отримана протягом поточних занять, що належать до змістового модуля (з точністю до сотих балу). Під час підсумкового модульного контролю вираховується середня оцінка з усіх змістових модулів з подальшою конвертацією у багатобальну. Конвертація проводиться за **уніфікованою таблицею** де максимум становить 120 балів.

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність – балам за ПМК, екзамен та традиційній чотирьохбальній оцінці

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність модуля (А×24)	Бали за ПМК модуля (А×16)	Бали за модуль та/або екзамен (А×24+А×16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2,00	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122	E	3 задовільно
3,05	73	50	123		
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130	D	
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134		

3,4	82	54	136			
3,45	83	55	138			
3,5	84	56	140	C	4 добре	
3,55	85	57	142			
3,6	86	58	144			
3,65	88	58	146			
3,7	89	59	148			
3,75	90	60	150			
3,8	91	61	152			
3,85	92	62	154			
3,9	94	62	156			
3,95	95	63	158			
4	96	64	160			B
4,05	97	65	162			
4,1	98	66	164			
4,15	100	66	166			
4,2	101	67	168			
4,25	102	68	170			
4,3	103	69	172			
4,35	104	70	174			
4,4	106	70	176			
4,45	107	71	178			
4,5	108	72	180	A		
4,55	109	73	182			
4,6	110	74	184			
4,65	112	74	186			
4,7	113	75	188			
4,75	114	76	190			
4,8	115	77	192			
4,85	116	78	194			
4,9	118	78	196			
4,95	119	79	198			
5	120	80	200			

Змістовий модуль 2 «Медсестринство в хірургічній стоматології» модуля 2 «Медсестринство в стоматології» вважається зарахованим, якщо середня оцінка з тем практичних занять становить не менше 3,0, а також зараховані теми, що винесені на самостійне опрацювання.

Підсумковий модульний контроль з **модуля 2 «Медсестринство в стоматології»** навчальної практики виставляється лише здобувачам освіти, яким зараховані усі змістові модулі. Кількість балів, яку здобувач освіти набрав з модуля 2, визначається як середнє арифметичне кількості балів з усіх змістових модулів (сума балів за усі змістові модулі ділиться на кількість модулів).

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти під час модульного контролю, становить 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо здобувач освіти набрав не менше 50 балів.

Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради можуть додаватися до кількості балів з виробничої практики здобувачам освіти, які мають наукові

публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни, що входять до практики серед ЗВО України та інше.

Методи навчання

Організація навчального процесу здійснюється відповідно до вимог європейської кредитно трансферної системи організації навчального процесу.

Викладання дисципліни забезпечується наступними методами:

- **вербальні**, що забезпечують **сприймання і засвоєння** знань здобувачам освіти (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- **наочні** (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- **практичні для застосування знань і набуття й закріплення умінь і навичок** (різні види маніпуляцій на фантомах, виконання мануальних робіт);
- мозковий штурм, рольові ігри, клінічні кейси, дебати;
- **перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок**;
- виконання самостійної роботи здобувачів освіти (СРС), що передбачена в тематичних планах у вигляді тем для самостійного вивчення та контролюється на підсумковому модульному контролі;
- **заохочення** за наукові публікації або призові місця за участь у олімпіаді з дисциплін серед ВНЗ України, студентських конференціях тощо.

Максимальна ефективність навчання досягається за умови системного поєднання даних методів.

Методи контролю

Стандартизовані методи контролю, що оцінюють теоретичну і практичну підготовку здобувача освіти згідно з вимогами робочої програми: усний, письмовий, тестовий, комп'ютерний, використання тестів формату інтегрованого ліцензійного іспиту «Крок», самоконтроль та самооцінка – в обсязі програмного матеріалу з дисципліни.

Види контролю: попередній, поточний, підсумковий.

Методичне забезпечення

1. Основна та додаткова література.
2. Методичні розробки лекцій з дисципліни.
3. Методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів освіти під час підготовки до практичних занять.
4. Тестові та контрольні завдання до практичних занять.
5. Перелік питань до підсумкового модульного контролю.
6. Мультимедійні презентації лекцій.

Рекомендована література

Базова

1. Медсестринство в стоматології: навчальний посібник / І. П. Мазур, Л.О. Щербак, С.В. Хлебас та ін.; за ред. І. П. Мазур. – 2-е видання. - Київ: ВСВ «Медицина», 2024. – 160 с.

Допоміжна

5. Догляд за хворими (практика): підручник (ВНЗ III-IV р. а.) / О.М. Ковальова, В.М. Лісовий, С.І. Шевченко та ін.; за ред. О.М. Ковальнової, В.М. Лісового, С.І. Шевченка, Т.В. Фролової. 2020 – 3-є вид., вип.
6. Догляд за хворими. Практика: навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів вищих навчальних закладів МОЗ України / А.В. Лавренко, О.А. Борзих. – Львів: 2020.- 204 с.
7. Kondratiuk V. Ye. Practice in Patient Care at the Therapeutic Department of a Hospital: Workbook. Clinical manual / V. Ye. Kondratiuk, V. A. Khomaziuk. – Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2020. – 112 p.
8. Невідкладні стани. Підручник. Затверджено МОН України / За ред. Регеда М. С. – 2024. – 838 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний Web-сайт Полтавського державного медичного університету <http://www.umsa.edu.ua>
2. Електронні інформаційні ресурси вузівської бібліотеки:
 - Електронний каталог бібліотеки.
 - Інформаційно-довідникові джерела: енциклопедії, довідники, словники
 - Навчальні електронні видання і ресурси: посібники, що містять систематизований матеріал в рамках програми навчальної дисципліни.
3. Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:
 - 3.1. Інтернет каталоги і колекції посилань.
 - 3.2. Медичні web- сервери і web-сторінки.
 - 3.3. Бази даних.
 - 3.4. Архіви електронних текстів і віртуальні бібліотеки.
 - 3.5. Бібліографічні посібники.
 - 3.6. Медичні організації (асоціації, наукові товариства).
 - 3.7. Науково-дослідницькі центри та інститути.
 - 3.8. Медична освіта.
 - 3.9. Лікувальні заклади.
 - 3.10. Новини.
 - 3.11. Корисні посилання:

Медична документація

<https://www.medpublish.com.ua/patient-care-practical-cours-dogljad-za-hvorimi-praktika-pidruchnik-vnz-iiiv-r-a-om-kovalova-vn-lisovij-rs-shevchenko-ta-in/p-581.html>

www.umsa.edu.ua/kafhome/polso/.../nevidklstanposibn.pdf

www.fenestra.com.ua

www.dezstom.com

Розробники:

- к. мед. н., доц. Панькевич А.І.
к. мед. н., доц. Колісник І.А.
к. мед. н., доц. Гоголь А.М.

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра пропедевтики ортопедичної стоматології

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної програми
«Стоматологія»

« 28 » _____ серпня _____ 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради стоматологічного
факультету

Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

Модуль 2. «Медсестринство в стоматології»

Змістовий модуль 3. «Медсестринство в ортопедичній стоматології»

обов'язкова

рівень вищої освіти
галузь знань
Спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курси та семестри вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський)
22 Охорона здоров'я
221 Стоматологія
магістр стоматології
лікар-стоматолог
Стоматологія
денна
2 курс 4 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
пропедевтики ортопедичної стоматології
Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача, науковий ступінь, учене звання	Король Дмитро Михайлович д.мед.н., професор Кіндій Дмитро Данилович к.мед.н., доцент Ярковий Віталій Васильович к.мед.н., доцент Рамусь Михайло Олександрович к.мед.н., доцент Козак Руслан Васильович - к.мед.н., доцент Калашніков Дмитро Вікторович к.мед.н., доцент Тончева Катерина Дмитрівна док.філ., доцент Малюченко Микола Миколайович к.мед.н., асистент Зубченко Сергій Григорович к.мед.н., асистент
Профайл викладача	https://prop-ortstom.pdmu.edu.ua/team Кафедра пропедевтики ортопедичної стоматології
Контактний телефон	+38(050)5790633
E-mail:	propportstom.pdmu@edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://prop-ortstom.pdmu.edu.ua/ Кафедра пропедевтики ортопедичної стоматології

Обсяг навчальної дисципліни «Навчальна практика»

Кількість кредитів / годин – 6 / 180, із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські (год.) – немає

Практичні (год.) – 96

Самостійна робота (год.) – 84

Вид контролю дисципліни – ПМК

Обсяг Модуль 2 «Медсестринство в стоматології»

Кількість кредитів – 3 кредитів / 90 годин , із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські (год.) – немає

Практичні (год.) – 48

Самостійна робота (год.) – 42

Вид контролю – ПМК

Змістовий модуль 3. «Медсестринство в ортопедичній стоматології»

Кількість кредитів / годин – 0,75 / 22, із них:

Лекції (год.) – немає

Практичні (год.) – 12

Самостійна робота (год.) – 10

Вид контролю – контроль змістового модуля

Політика навчальної дисципліни

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі і здобувачі вищої освіти діють відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrBEEY.pdf). Під час перебування на кафедрі пропедевтики ортопедичної стоматології здобувачі вищої освіти повинні:

- дотримуватись розкладу лекційних і практичних заняття;
- дотримуватись ділового стилю одягу спеціаліста-професіонала, предмети одягу повинні бути білими, чистими та випрасуваними – халат, шапочка, змінне взуття;
- підтримувати порядок в аудиторіях та навчальних приміщеннях;
- дбайливо та охайно відноситись до майна (меблів, обладнання, технічного оснащення);
- не виносити без дозволу речі та різне обладнання з навчальних кімнат та лабораторій кафедри, а в разі умисного пошкодження – компенсувати їх вартість в порядку, визначеному чинним законодавством;
- не допускати протиправних дій, аморальних вчинків.

Здобувачі вищої освіти, які проходять навчання з дисципліни «Пропедевтика ортопедичної стоматології» зобов'язані дотримуватися прав та обов'язків здобувачів вищої освіти академії:

- виконувати вимоги Законів України, Статуту Університету, поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу та дотримуватися етичних норм;
- виконувати вимоги з техніки безпеки, протипожежної безпеки;
- виконувати вимоги навчального плану у терміни, визначені графіком навчального процесу та індивідуального навчального плану;

- приходити на заняття своєчасно, відповідно до розкладу занять;
- відпрацювати всі пропущені заняття.

Дисциплінарні правила навчання на кафедрі:

Здобувачу вищої освіти забороняється:

- порушувати графік навчального процесу і допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних причин;
- практичні та лекційні заняття проходять згідно розкладу занять університету;
- запізнюватися та пропускати заняття без поважних причин;
- протягом заняття виходити з аудиторії без дозволу викладача;
- користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача;
- займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших здобувачів освіти та заважати викладачу;
- використовувати медичну форму та окремі її елементи, що не відповідають санітарно-гігієнічним вимогам;
- вручати викладачам будь-які матеріальні цінності за виконання або невиконання ними певних дій стосовно здобувача з використанням своєї посади;
- вживати наркотичні засоби, психотропні речовини та їх аналоги, спиртні напої, палити;
- вчиняти аморальні дії, які принижують людську гідність, вживати ненормативну лексику;
- вчиняти протиправні дії та здійснювати будь-які дії, що можуть створити умови небезпечні для здоров'я та/або життя оточуючих.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти на кафедрі пропедевтики ортопедичної стоматології передбачає самостійне

виконання навчальних завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання, особисту присутність на всіх лекційних і практичних заняттях.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками кафедри пропедевтики ортопедичної стоматології передбачає надання якісних освітніх послуг, об'єктивне оцінювання результатів навчання, контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачем вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- обман – надання завідомо неправдивої інформації що до власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу.

При організації освітнього процесу в ПДМУ здобувачі вищої освіти та науково-педагогічні працівники повинні діяти відповідно до:

Розклад занять стоматологічного факультету:

<https://www.pdmu.edu.ua/shedule/rozklad-zanyat-stomatologichnogo-fakultetu>

Положення про організацію освітнього процесу

https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/EXHOB4YrpFJqaqUWjwI3e7GhMA6TcAWDd7yVXYjO.pdf

Кодексу академічної доброчесності

https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/WwK8jif9Fb1SzyjXCStiqjWVmat8x3J9QFHekKWx.pdf

Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету

https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/t0jTYbqtNrd5ETCcHiFyMtnnlHbvN0orJOgwYDeS.pdf

Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті

https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYuKpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf

Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті

https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/wRYAl5n5X9cgYzgLLwxjtYa8Y3OQ9wK6iAEtkjca.pdf

Самостійна робота здобувачів вищої освіти на кафедрі пропедевтики ортопедичної стоматології забезпечується системою навчально-методичної документації, передбаченої робочою навчальною програмою дисципліни: навчальними посібниками, конспектами лекцій, методичними рекомендаціями з організації самостійної роботи, електронними ресурсами тощо.

Контроль засвоєння навчального матеріалу з дисципліни ортопедична стоматологія, віднесеного на самостійне опрацювання - є обов'язковим. Форма контролю визначена робочою програмою навчальної дисципліни у вигляді реферату, написаному власноруч з дотриманням принципів академічної доброчесності та оформленого відповідно до вимог, розроблених кафедрою.

Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/d2v3WhcBOWnuedYRoBKRe7k1xnl4KtbB2r2NR2CG.pdf).

Пропущеними вважаються заняття, на яких здобувач вищої освіти особисто не був присутній ці заняття підлягають обов'язковому відпрацюванню. Відпрацювання незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти відбувається на кафедрі, що фіксується в «Журналі обліку відпрацювань незадовільних оцінок».

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Безпосередня робота стоматолога передбачає тісну співпрацю з середнім медичним персоналом, тому досконале володіння лікарем навичками роботи медичної сестри є гарантією якісної та успішної роботи. Проходження практики складається з: засвоєння теоретичного матеріалу щодо особливостей роботи стоматологічної поліклініки та основних маніпуляцій і їх відпрацювання під контролем керівника (у вигляді практичних занять та консультацій); самостійної роботи здобувача вищої освіти у стоматологічних відділеннях та закріплення отриманих знань і умінь

у вигляді самостійних чергувань, підготовки до практичних занять, засвоєння практичних навичок, заповнення основної звітної документації та індивідуальна робота.

ОК Навчальна практика. Модуль 2. «Медсестринство в стоматології» Змістовий модуль 3. «Медсестринство в ортопедичній стоматології» сприяє і робить внесок у досягнення загальних цілей сталого розвитку:

Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя – профілактика, доступність стоматологічної допомоги:

- Профілактика інфекційних захворювань у стоматологічному кабінеті (асептика, антисептика).
- Участь у програмах стоматологічної освіти для пацієнтів (гігієна порожнини рота, догляд за протезами).
- Допомога у створенні доступної атмосфери для пацієнтів різних вікових та соціальних груп.

Ціль 4. Якісна освіта – формування у студентів клінічних і соціальних компетентностей:

- Розвиток компетентності у спілкуванні з пацієнтом (пояснення процедур, зменшення тривожності).
- Підготовка інформаційних матеріалів для пацієнтів (буклети, інструкції).
- Участь у міждисциплінарній співпраці (лікар – технік – медсестра).
- Підвищення кваліфікації (тренінги з інфекційного контролю, сучасних методів стерилізації).

Ціль 9. Інновації та інфраструктура – нові матеріали, цифрові технології (CAD/CAM, 3D-друк):

Підготовка робочого місця для процедур із використанням CAD/CAM та цифрових сканерів.

Організація документообігу в електронній формі.

Навички роботи з сучасним обладнанням для стерилізації та контролю якості.

Адаптація до нових технологій у менеджменті клініки.

Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво – екологічно безпечні матеріали, утилізація відходів:

- Сортування відходів (гострі предмети, амальгама, пластмаси, одноразові матеріали).
- Економне використання витратних матеріалів (рукавички, серветки, дезінфікуючі засоби).
- Безпечна утилізація відпрацьованих медичних інструментів.
- Застосування багаторазових стерилізованих інструментів замість одноразових, де це можливо.

Ціль 13. Боротьба зі зміною клімату – зменшення використання пластику, впровадження енергоефективних технологій у клініці:

- Мінімізація використання одноразових пластикових виробів (де можливо – заміна на багаторазові стерильні інструменти).
- Оптимізація використання води при очищенні інструментів.
- Застосування енергоефективних стерилізаційних апаратів і LED-ламп.
- Контроль за правильним зберіганням і витратою матеріалів для зниження відходів.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити

а) дисципліна ґрунтується на попередньому вивченні здобувачами вищої освіти дисциплін: анатомії людини, гістології, фізіології, патофізіології, патоморфології, пропедевтики ортопедичної стоматології й інтегрується з цими дисциплінами;

Постреквізити

а) дисципліна формує засади подальшого вивчення здобувачами вищої освіти клінічної дисципліни – ортопедична стоматологія, що передбачає

формування умінь застосовувати набуті знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

- метою вивчення навчальної дисципліни є:

- забезпечення підготовки здобувачів вищої освіти до професійної діяльності, роботі на посаді середнього медичного персоналу в ортопедичному відділенні стоматологічної поліклініки.

- основними завданнями є:

- демонстрація та володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації під час роботи у відділеннях стоматологічного профілю;

- засвоєння теоретичного матеріалу, виконання необхідних медичних маніпуляцій в стоматологічній поліклініці та заповнення звітної документації;

- застосовування на практиці основних принципів, асептики, антисептики в клініці ортопедичної стоматології;

- набуття та удосконалення професійних навичок медичної сестри стоматологічної клініки.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні):

Компетентності згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

- інтегральна:

– здатність розв'язувати задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

- загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
11. Здатність працювати в команді.
16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

- спеціальні:

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛЮ.
18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

Програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна «Навчальна практика»:

2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої

ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

20. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6).

22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

Тематичний план лекцій із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

Лекції не передбачені програмою

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ з\п	Тема	К-ть годин
1.	Організаційна структура ортопедичного відділення стоматологічної поліклініки.	2
2.	Дезінфекція в ортопедичній стоматології.	2
3.	Стерилізація в ортопедичній стоматології.	2
4.	Охорона праці медичної сестри.	2
5.	Аварії в клініці ортопедичної стоматології та їх попередження.	2
6.	Допомога при невідкладних станах на прийомі стоматолога-ортопеда	2
	Разом	12

Самостійна робота

№ з/п	ТЕМА	К-сть годин
1.	Підготовка до занять	3
2.	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять:	
	1. Техніка безпеки в ортопедичному відділенні. Основні небезпечні фактори, які можуть впливати на працівника при роботі в ортопедичному відділенні. Інструкції з техніки безпеки.	
	2. Стоматологічні матеріали для фіксації ортопедичних конструкцій. Правила замішування цементів для фіксації. Види цементів для фіксації ортопедичних конструкцій. Техніка підготовки цементів для фіксації.	3
	Разом	10

Перелік теоретичних питань

1. Санітарно-гігієнічні вимоги до структури та облаштування ортопедичного відділення
2. Основні етичні і деонтологічні положення організації роботи медичного персоналу в ортопедичному відділенні.
3. Правила техніки безпеки на робочому місці.
4. Інструментарій для обстеження та лікування стоматологічних пацієнтів.
5. Правила обробки та стерилізацію стоматологічного інструментарію.
6. Правила надання невідкладної допомоги пацієнтам на прийомі лікаря-стоматолога-ортопеда.

Перелік практичних навичок

1. Визначати завдання та обов'язки медичної сестри, організації роботи стоматологічного відділення ортопедичного профілю.
2. Володіти навичками замішування матеріалів для одержання відбитків.
3. Володіти навичками замішування різних стоматологічних цементів для фіксації ортопедичних конструкцій.
4. Опанувати алгоритм надання невідкладної допомоги на

стоматологічному прийомі.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – контроль

змістового модуля

Система поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям кожної теми у формі усного опитування, вирішення ситуаційних завдань, оцінки виконання маніпуляцій, письмового контролю, програмного комп'ютерного тестування. При засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність здобувачу вищої освіти виставляється оцінки за чотирьохбальною традиційною шкалою, які потім конвертуються у бали ЕКТС (таблиця 1.).

Таблиця 1. Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти у ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Формою підсумкового контролю успішності є – контроль змістового модуля.

До ПМК допускають здобувачів вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків лекційних та практичних занять, засвоїли теми винесені для самостійної роботи в межах модуля. У «Відомість підсумкового модульного контролю» в колонку «Поточний контроль (бали)» вносяться бали після їх конвертації з середнього балу успішності згідно *таблиці 2*. Кожному здобувачу вищої освіти пропонується два питання екзаменаційного білета, обов'язково включаючи питання з тем, які винесені на самостійне вивчення в межах модуля та практично-орієнтоване питання.

Таблиця №2. Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Середній бал за поточну успішність (A)	Бали за поточну успішність з модуля (A * 24)	Бали за ПМК з модуля (A*16)	Бали за модуль та/або екзамен (A*24 + A*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		

2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122	E	3 задовільно
3,05	73	50	123		
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130	D	
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134		
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140	C	4 добре
3,55	85	57	142		
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160	B	
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	A	5 відмінно
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Результат змістового модуля оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів за модуль складає 80 балів, мінімальна кількість балів, при якій контроль вважається складеним – 50 балів. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність). Отримані бали за модуль виставляються у «Відомість модульного контролю» та індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти. Здобувач вищої освіти має право на складання та 2 перескладання.

Методи навчання

- **вербальні/словесні** (лекції, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- **наочні** (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- **практичні** (різні види вправлення, виконання медичних стоматологічних маніпуляцій, практики);
- **пояснювально-ілюстративний** – передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння здобувачами вищої освіти;
- **проблемного викладу**;
- **презентації**;
- **бесіди та тематичні дискусії**;
- **електронні лекції**;
- **частково-пошукові**;
- **дистанційні консультації**.

Методи контролю

При вивченні навчальної дисципліни «Пропедевтика ортопедичної стоматології» використовуються наступні методи контролю: усний контроль, письмовий, тестовий, програмований контроль, а також методи самоконтролю і самооцінки.

Усний контроль (усне опитування). Усне опитування передбачає таку послідовність: формулювання запитань (завдань) з урахуванням специфіки предмета і вимог програми; підготовка здобувачів вищої освіти до відповіді

та викладу знань; коригування викладених у процесі відповіді знань; аналіз і оцінювання відповіді. За актуальністю запитання для усної перевірки поділяють на основні, додаткові й допоміжні.

Письмовий контроль. Його метою є з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями, вміннями та навичками з дисципліни, визначення їх якості – правильності, точності, усвідомленості, вміння застосувати теоретичні знання на практиці.

Тестовий контроль. Для визначення рівня сформованості знань і вмінь використовуються тести відкритої форми (із вільно конструйованими відповідями) і тести закритої форми (із запропонованими відповідями).

Програмований контроль. Реалізується він шляхом пред'явлення усім здобувачам вищої освіти стандартних вимог, що забезпечується використанням однакових за кількістю і складністю контрольних завдань, запитань.

Метод самоконтролю. Його суттю є усвідомлене регулювання здобувачами вищої освіти своєї діяльності за для забезпечення таких її результатів, які б відповідали поставленим завданням, вимогам, нормам, правилам, зразкам. Мета самоконтролю – запобігання помилкам і виправлення їх.

Метод самооцінки. Передбачає критичне ставлення здобувача вищої освіти до своїх здібностей і можливостей, об'єктивне оцінювання досягнутих результатів.

Методичне забезпечення

Інформаційне і навчально-методичне забезпечення відповідають ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності з підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем вищої освіти та вміщує: графік навчального процесу, навчальний план, робочу програму навчальної дисципліни, тематичні плани лекцій та семінарських занять, методичні рекомендації для викладачів, методичні розробки лекцій та вказівки щодо організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти, силабуси, критерії оцінювання

знань, переліки питань до поточного контролю знань, перелік ситуаційних і тестових завдань, перелік рекомендованої навчально-методичної літератури тощо.

Рекомендована література

Базова

2. Медсестринство в стоматології: навчальний посібник / І. П. Мазур, Л.О. Щербак, С.В. Хлебас та ін.; за ред. І. П. Мазур. – 2-е видання. - Київ: ВСВ «Медицина», 2024. – 160 с.

Допоміжна

9. Догляд за хворими (практика): підручник (ВНЗ III-IV р. а.) / О.М. Ковальова, В.М. Лісовий, С.І. Шевченко та ін.; за ред. О.М. Ковальнової, В.М. Лісового, С.І. Шевченка, Т.В. Фролової. 2020 – 3-є вид., вип.
10. Догляд за хворими. Практика: навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів вищих навчальних закладів МОЗ України / А.В. Лавренко, О.А. Борзих. – Львів: 2020.- 204 с.
11. Kondratiuk V. Ye. Practice in Patient Care at the Therapeutic Department of a Hospital: Workbook. Clinical manual / V. Ye. Kondratiuk, V. A. Khomaziuk. – Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2020. – 112 p.
12. Невідкладні стани. Підручник. Затверджено МОН України / За ред. Рєгеда М. С. – 2024. – 838 с.

Інформаційні ресурси

Офіційний Web-сайт ПДМУ www.pdmu.edu.ua
Pubmed <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/>
Google Scholar <https://scholar.google.com.ua/>
Scopus <https://www.scopus.com/>

Розробники

Розробники силабуса з навчальної дисципліни «Виробнича практика (сестринська практика в стоматології) Змістовий модуль 3. Сестринська практика в ортопедичній стоматології» док. філ., доцент Тончева К.Д., д. мед. н., професор Король Д.М., к. мед. н., доцент Козак Р.В.

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра дитячої терапевтичної стоматології

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної
програми «Стоматологія»

«28» серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради стоматологічного
факультету

Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА
Модуль 2. «Медсестринство в стоматології»
Змістовий модуль 4. «Медсестринська практика в
стоматології дитячого віку»

обов'язкова

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курс та семестр вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський)
22 Охорона здоров'я
221 Стоматологія
магістр стоматології
лікар-стоматолог
Стоматологія
денна
2 курс, IV семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри

дитячої терапевтичної стоматології

Протокол від 28 серпня 2024 р. №1

Полтава – 2024

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Каськова Людмила Федорівна, д.мед.н., професор Янко Н.В., к.мед.н., доцент Павленкова О.С., к.мед.н., доцент Моргун Н.А., к.мед.н., асистент Садовські М.О., доктор філософії, доцент
Профайл викладача (викладачів)	https://dtstom.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	+380501954923
Е-mail:	dtstom@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://dtstom.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни «Навчальна практика»

Кількість кредитів / годин – 6 / 180, із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські (год.) – немає

Практичні (год.) – 96

Самостійна робота (год.) – 84

Вид контролю дисципліни – ПМК

Обсяг Модуль 2 «Медсестринство в стоматології»

Кількість кредитів – 3 кредитів / 90 годин , із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські (год.) – немає

Практичні (год.) – 48

Самостійна робота (год.) – 42

Вид контролю – ПМК

Змістовий модуль 4. «Медсестринська практика в стоматології дитячого віку»

Кількість кредитів / годин – 0,75 / 22, із них:

Лекції (год.) – немає

Практичні (год.) – 12

Самостійна робота (год.) – 10

Вид контролю – Контроль змістового модуля

Політика навчальної дисципліни

Важливою умовою успішного навчального процесу є особисте дотримання кожним здобувачем вищої освіти правил поведінки, прийнятих в університеті та в суспільстві. Здобувач вищої освіти університету, як майбутній лікар, повинен мати високий рівень культури поведінки, поводити себе гідно, тактовно, зберігати витримку і самоконтроль. Здобувач вищої освіти повинен вчасно приходити на заняття без запізнь, повинен бути одягнений у відповідну медичну форму (білий халат або хірургічний костюм, змінне взуття та медична шапочка). Здобувач вищої освіти не повинен порушувати графік навчального процесу, приходити на заняття з конспектом і підготовленим по темі заняття, не допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних на те причин. Здобувач вищої освіти, який допустив пропуски занять без поважної на те причини, зобов'язаний у триденний термін після виходу на заняття звернутися в деканат із заявою на ім'я декана про дозвіл на відпрацювання та відпрацювати його протягом тижня.

Протягом заняття здобувач вищої освіти не повинен виходити з аудиторії без дозволу викладача; користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача, займатися сторонньою діяльністю, відволікати інших здобувачів вищої освіти та заважати викладачу.

При організації освітнього процесу в ПДМУ здобувач вищої освіти та викладачі діють відповідно до:

Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/EXHOB4YrpFJqagUWjwI3e7GhMA6TcAWDd7yVXYjO.pdf).

Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету (<https://science.pdmu.edu.ua/academic-integrity/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist>)

Правила внутрішнього розпорядку для здобувач вищої освіти Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/ycZUUg0fZUvD4QBZ4a18PWhTNJH8AbU6fANHzFAF.pdf).

Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/pA4e0X3ke7nhuMkZbATEoLhDsEVaJsVrQtqiFjL.pdf)

Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті

(https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/Tw1ZR7sjAmDI8i0uE6kRX5q2F80J6AiwtZ2dvVlQ.pdf) та інш.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

«Навчальна практика. Модуль 2 «Медсестринство в стоматології». Змістовий модуль 4. «Медсестринська практика в стоматології дитячого віку» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 221 «Стоматологія» є нормативною дисципліною теоретичної та практичної підготовки здобувача освіти до роботи в якості середнього медичного працівника у стоматологічному кабінеті терапевтичного профілю.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити базуються на засвоєнні здобувачами вищої освіти теоретичного матеріалу з основних базових дисциплін, з якими інтегрується програма виробничої практики: анатомії людини, гістології, нормальної та патологічної фізіології, оперативної хірургії та топографічної анатомії, пропедевтики внутрішніх хвороб, фармакології.

Постреквізити (дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни).

Як дисципліна, «Навчальна практика. Модуль 2. «Медсестринство в стоматології» змістовий модуль 4. «Медсестринська практика в стоматології дитячого віку» закладає фундамент для вивчення основних стоматологічних дисциплін, а саме терапевтичної, хірургічної, ортопедичної стоматології та формування умінь застосовувати отриманні знання в процесі подальшого вивчення усіх клінічних дисциплін і в майбутній професійній діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Навчальна практика. Модуль 2 «Медсестринство в стоматології». Змістовий модуль 4. «Медсестринська практика в стоматології дитячого віку» є підготовка здобувачів вищої освіти до професійної діяльності, в тому числі до роботи на посаді медичної сестри терапевтичного стоматологічного кабінету, а в подальшому, як майбутнього лікаря, організації і контролю роботи середніх медичних працівників в терапевтичному відділенні (кабінеті) стоматологічної клініки.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- демонстрація та володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації під час роботи в

якості медичної сестри в терапевтичних відділеннях (кабінеті) стоматологічного профілю;

- визначення та засвоєння особливостей застосування принципів асептики та антисептики в клініці терапевтичної стоматології;
- засвоєння теоретичного матеріалу, демонстрування володіння навичками виконання загальних медичних маніпуляцій для оцінки стану пацієнта та надання невідкладної допомоги при невідкладних станах, заповнення звітно-облікової документації.
- набуття та удосконалення виконання стоматологічних маніпуляцій медичної сестри терапевтичного відділення стоматологічної клініки.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Згідно зі «Стандартом вищої освіти України» та «Освітньо-професійної програми стоматологія» дисципліна «Медсестринська практика в стоматології» забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

– **інтегральна**: Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

– **загальні**:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
11. Здатність працювати в команді.
16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

– **спеціальні**:

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.

11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО.
18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

Програмні результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна:

ПРН 2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

ПРН 19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН 20. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН 21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6).

ПРН 22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

ПРН 23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

По завершенню вивчення навчальної дисципліни «Навчальна практика. Модуль 2. Медсестринство в стоматології. Змістовий модуль 4. Медсестринська практика в стоматології дитячого віку» здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- санітарно-гігієнічні вимоги до структури та облаштування дитячого терапевтичного відділення стоматологічної поліклініки;
- основні професійні обов'язки медичної сестри дитячого стоматологічного відділення. Техніку безпеки роботи в стоматологічному кабінеті.
- «санітарно-протиепідемічний режим», основні засади та його контроль;
- основні вимоги дотримання особистої гігієни медперсоналу;
- умови та терміни зберігання стерильних інструментів і матеріалів;

- особливості надання невідкладної допомоги дітям в практиці дитячої терапевтичної стоматології;
- методи сучасної антисептики і асептики;
- методи сучасної дезінфекції в стоматологічному кабінеті терапевтичного профілю;
- методи сучасної стерилізації стоматологічного інструментарію;
- стоматологічний інструментарій для терапевтичного прийому;
- матеріали, що застосовуються для пломбування каріозних порожнин у тимчасових та постійних зубах у дітей;
- матеріали для постійної obturaції кореневих каналів тимчасових зубів;
- мету тимчасової obturaції кореневих каналів у постійних зубах з незавершеним формуванням коренів.

вміти:

- демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці дитячої терапевтичної стоматології;
- визначати зміст догляду за хворими та його роль в структурі загально-терапевтичних заходів;
- визначати завдання та обов'язки медичної сестри, організації роботи дитячого стоматологічного відділення;
- демонструвати знання щодо дотримувannya правил техніки безпеки на робочому місці; вміння проводити оформлення медичної документації;
- демонструвати володіння навичками забезпечення санітарно-гігієнічного режиму основних підрозділів дитячого стоматологічного відділення;
- демонструвати володіння методами сучасної антисептики і асептики;
- демонструвати знання інструментарію для обстеження та лікування стоматологічних хворих;
- демонструвати правила дезінфекції і стерилізації стоматологічного інструментарію та обладнання;
- демонструвати володіння навичками надання першої медичної допомоги при невідкладних станах, які виникають у клініці дитячої терапевтичної стоматології;
- пояснювати механізми впливу медикаментозних процедур на організм хворого та демонструвати найпростіші медичні маніпуляції щодо їх забезпечення;

- демонструвати володіння основними прийомами реанімаційних заходів;
- замішувати пломбувальні матеріали за допомогою скельця та шпателя за визначеною методикою та пломбування підготовленої каріозної порожнини на фантомних моделях;
- замішувати пломбувальні матеріали за допомогою скельця та шпателя за визначеною методикою для тимчасової obturaції кореневих каналів у постійних зубах з незавершеним формуванням коренів;
- замішувати пломбувальні матеріали за допомогою скельця та шпателя за визначеною методикою для постійної obturaції кореневих каналів тимчасових зубів.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачено	

**Тематичний план практичних занять
за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних
питань, що розглядаються на практичному занятті**

№ п/ п	<u>Змістовий модуль 4. «Медсестринська практика в стоматології дитячого віку»</u>	Кількість годин
1.	Організація роботи дитячого стоматологічного відділення. Професійні обов'язки медичної сестри. Інструктаж з техніки безпеки. Санітарно-протиепідемічний режим в стоматології. Підготовка робочого місця лікаря-стоматолога для прийому хворих. Особливості надання невідкладної допомоги дітям в практиці дитячої терапевтичної стоматології. - Організація стоматологічного кабінету та відділення. - Обладнання стоматологічного кабінету. - Посадові інструкції медичної сестри терапевтичного відділення. - Інструкції з техніки безпеки роботи в стоматологічному кабінеті. - Прибирання приміщень у стоматологічному відділенні: поточна дезінфекція, генеральне прибирання. - Обробка інструментарію багаторазового використання в стоматологічному кабінеті. - Клініка невідкладних станів. - Протоколи надання невідкладної допомоги дітям.	2
2.	Поняття асептики та антисептики. Дезінфекція. Передстерилізаційне очищення. Стерилізація	2

	стоматологічного інструментарію. - Визначення та зміст асептики і антисептики. Методи антисептики. - Класифікація основних розділів дезінфекції. Види і методи дезінфекції. - Основні способи передстерилізаційного очищення. - Етапи ручного способу передстерилізаційного очищення. - Основні методи механізованого способу передстерилізаційного очищення. - Основні методики контролю якості передстерилізаційного очищення. - Методики проведення повітряного, парового, хімічного методу стерилізації: прилади, режими, контроль якості. - Метод стерилізації іонізуючим випромінюванням та кип'ятінням. - Методика стерилізації у гласперленовому стерилізаторі. - Дезінфекція стоматологічних наконечників.	
3.	Стоматологічний інструментарій для терапевтичного прийому: групи за призначенням, вибір інструментарію при препаруванні каріозних порожнин за класифікацією Блека та особливості його вибору в різних клінічних ситуаціях. - Інструменти для огляду порожнини рота. - Інструменти для обробки каріозних порожнин. - Інструменти для ендодонтичних маніпуляцій. - Інструменти для пломбування каріозних порожнин і відновлювання анатомічної форми зуба. - Пародонтологічні інструменти. - Інструменти для видалення зубних відкладень.	2
4.	Сучасні пломбувальні матеріали, що застосовуються для пломбування каріозних порожнин у тимчасових та постійних зубах у дітей. - Традиційні склоіономерні цементі: склад, властивості, показання до застосування. Техніка приготування та застосування традиційних склоіономерних цементів. - Гібридні склоіономерні цементі: склад, властивості, показання до застосування. Методика приготування та пломбування. - Композиційні пломбувальні матеріали: класифікація, склад, властивості, показання до застосування. Техніка відновлення зуба з використанням композиційних матеріалів хімічного твердіння та фотополімерних композиційних матеріалів. - Компомери: склад, властивості, показання до застосування. Техніка відновлення зуба із застосуванням компомерів. - Матеріали для ізолюючих прокладок: склад, властивості, вимоги до них. Методика приготування і накладання. - Матеріали для лікувальних прокладок: склад, властивості, вимоги до них. Методика приготування і накладання.	2
5.	Пломбувальні матеріали для кореневих каналів тимчасових зубів та постійних зубів із несформованим коренем. - Групи пломбувальних матеріалів для тимчасової та постійної obturaції кореневих каналів. Переваги та недоліки. - Матеріали для постійної obturaції кореневих каналів тимчасових зубів. Методика приготування.	2

	- Мета тимчасової obturaції кореневих каналів у постійних зубах з незавершеним формуванням коренів. Методика приготування.	
6.	Контроль змістового модуля.	2
	Разом	12

Самостійна робота

№ п/п	Тема	Кількість годин
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	2,5
2.	Підготовка до змістового модуля	4
3.	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять*:	
	1. Організація роботи фізіотерапевтичного кабінету. Правила техніки безпеки при роботі у фізіотерапевтичному кабінеті. Обладнання, методика, показання та протипоказання до проведення УВЧ-терапії, УФО-терапії, дарсонвалізації, електрофорезу лікарських засобів, гідротерапії в стоматологічній практиці. - Правила техніки безпеки при роботі у фізіотерапевтичному кабінеті, - основні показання і протипоказання до застосування УВЧ-терапії в стоматологічній практиці, - механізм дії УВЧ-терапії на організм людини, - методика і обладнання для проведення УВЧ-терапії, - основні показання і протипоказання до застосування УФО в стоматологічній практиці, - механізм дії УФО на організм людини, - методика і обладнання для проведення УФО, - основні показання і протипоказання до застосування дарсонвалізації в стоматологічній практиці, - механізм дії дарсонвалізації на організм людини, - методика і обладнання для проведення дарсонвалізації, - основні показання і протипоказання до застосування електрофорезу лікарських засобів в стоматологічній практиці, - механізм дії електрофорезу лікарських засобів на організм людини, - методика і обладнання для проведення електрофорезу лікарських засобів, - основні показання і протипоказання до застосування гідротерапії в стоматологічній практиці, - механізм дії гідротерапії на організм людини, - методика і обладнання для проведення гідротерапії.	1,5
	2. Організація роботи рентгенологічного кабінету. Правила техніки безпеки при роботі у рентгенологічному кабінеті. Правила та методики проведення рентгенографії зубів та щелеп (ортопантомограма, внутрішньоротова контактна рентгенографія). - Правила техніки безпеки при роботі у рентгенологічному кабінеті,	2

	- основні переваги та недоліки рентгенографії, - основні методики внутрішньоротової рентгенографії, - показання та сутність проведення внутрішньоротової рентгенографії за правилом ізометричної проекції, - показання та сутність проведення внутрішньоротової інтерпроксимальної рентгенографії, - показання та сутність проведення внутрішньоротової рентгенографії вприкус, - показання та сутність проведення довгофокусної внутрішньоротової рентгенографії, - основні методи позаротової рентгенографії, - показання та сутність проведення панорамної рентгенографії, - показання та сутність проведення ортопантомографії.	
	Разом	10

*Теми, що не входять до плану аудиторних занять і винесені для самостійного опрацювання опрацьовуються і контролюються на платформі

eAristo, контроль практичних навичок – на 1 та 2 практичному занятті відповідно.

Індивідуальні завдання:

I. Доповідь реферату на практичному занятті: викладач обговорює тему реферату зі студентом стосовно зацікавленості та поглиблення знань студента. Вимоги до реферату: стислий зміст інформації (висвітлюються тільки головні питання з теми), реферат не повинен перевищувати 5-7 сторінок, регламент доповіді до 10 хвилин. Рекомендовані теми:

Доповідь реферату на практичному занятті за темами:

- «Організація роботи дитячого стоматологічного відділення»
- «Правила користування аптечкою для надання невідкладної допомоги у стоматологічному відділенні»
- «Вимоги щодо особистої гігієни медичного персоналу стоматологічного відділення»
- «Профілактика гепатиту, ВІЛ-інфекцій та інших внутрішньолікарняних інфекцій, що передаються парентеральним шляхом»
- «Сучасні засоби дезінфекції та методи стерилізації»
- «Заходи, які необхідно провести при пораненнях, контакті з кров'ю, іншими біологічними матеріалами пацієнта»
- «Сучасні способи препарування твердих тканин у дітей: контактні та безконтактні»
- «Відновлення тимчасових зубів за допомогою стандартних металевих коронок»
- «Сучасні види рентгенографії в стоматології»
- «Сучасний стоматологічний інструментарій для обробки пломб»
- Таблиця-схема: «Зовнішній масаж серця».

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти до контролю змістового модуля 4:

1. Структура дитячої стоматологічної поліклініки. Основне оснащення стоматологічного кабінету.
2. Основні професійні обов'язки медичної сестри дитячого стоматологічного відділення. Техніка безпеки роботи в стоматологічному кабінеті.
3. «Санітарно-протиепідемічний режим», основні засади та його контроль.
4. Умови та терміни зберігання стерильних інструментів і матеріалів.
5. Обробка інструментарію та обладнання в стоматологічному кабінеті.
6. Призначення приладів «Термінатор» і «Assistina».
7. Розкрийте сутність поточної дезінфекції.
8. Розкрийте сутність генерального прибирання.
9. Назвіть способи обробки медичного спецодягу.
10. Назвіть призначення, правила використання та способи обробки гумових рукавичок.
11. Назвіть призначення та правила використання захисних масок, захисних щитків, захисних і світлозахисних окулярів.
12. Розкрийте сутність заходів щодо запобігання інфікуванню медичного персоналу під час виконання своїх професійних обов'язків.
13. Розкрийте сутність гігієнічного методу очищення шкіри рук.
14. Назвіть основні симптоми стороннього тіла в дихальних шляхах (СТДШ).
15. Назвіть рекомендовані прийоми першої допомоги при СТДШ дітям до року.
16. Назвіть рекомендовані прийоми першої допомоги при СТДШ дітям старше року.
17. Назвіть основні симптоми кропив'янки. Невідкладна допомога при кропив'янці.
18. Назвіть основні симптоми набряку Квінке. Невідкладна допомога при набряку Квінке.
19. Назвіть основні симптоми анафілактичного шоку. Невідкладна допомога при анафілактичному шоці.
20. Назвіть основні симптоми непритомності. Невідкладна допомога при непритомності.
21. Назвіть основні симптоми колапсу. Невідкладна допомога при колапсі.

22. Назвіть основні симптоми зупинки дихання та серцевої діяльності у дитини. Невідкладна допомога при зупинці дихання та серцевої діяльності у дитини.
23. Асептика та антисептика. Методи антисептики.
24. Що таке «дезінфекція»? Мета дезінфекції.
25. Назвіть розділи дезінфекції, її види та методи.
26. Що таке «перед стерилізаційне очищення»? Які способи передстерилізаційного очищення Ви знаєте?
27. Які етапи ручного способу передстерилізаційного очищення Ви знаєте?
28. Назвіть основні методи механізованого способу передстерилізаційного очищення та розкрийте сутність кожного з них.
29. Назвіть засоби і режими дезінфекції та передстерилізаційного очищення, що поєднані в одному етапі – передстерилізаційне очищення.
30. Які основні методики контролю якості передстерилізаційного очищення Ви знаєте? Розкрийте сутність кожної проби.
31. Дайте визначення «стерилізація». Методи стерилізації.
32. Повітряний метод стерилізації: прилади, режими, контроль якості.
33. Паровий метод стерилізації: прилади, режими, контроль якості.
34. Хімічний метод стерилізації: прилади, засоби.
35. Метод стерилізації іонізуючим випромінюванням.
36. Гласперленовий стерилізатор.
37. Стоматологічний інструментарій для обстеження ротової порожнини. Його призначення, правила користування.
38. Стоматологічний інструментарій для препарування каріозних порожнин. Його призначення, правила користування.
39. Види та призначення стоматологічних наконечників, правила вибору та користування. Класифікація ріжучого стоматологічного інструментарію за його призначенням, матеріалом виготовлення.
40. Інструменти для пломбування каріозних порожнин та їх призначення.
41. Інструменти для фінішної обробки пломб та їх призначення.
42. Інструменти для видалення зубних відкладень та їх призначення.
43. Які основні етапи пломбування каріозної порожнини ви знаєте?
44. Матеріали для ізолюючих прокладок: склад, властивості, вимоги до них.
45. Матеріали для лікувальних прокладок: склад, властивості, вимоги до них.
46. Перерахуйте основні етапи пломбування каріозної порожнини склоіономерним цементом.

47. Перерахуйте основні етапи пломбування каріозної порожнини композиційним матеріалом хімічного твердіння.
48. Перерахуйте основні етапи пломбування каріозної порожнини композиційним фотополімерним матеріалом.
49. Перерахуйте основні етапи пломбування каріозної порожнини компомером.
50. Назвіть групи пломбувальних матеріалів для тимчасової та постійної obturaції кореневих каналів.
51. Які матеріали застосовують для постійної obturaції кореневих каналів тимчасових зубів.
52. Для чого проводиться тимчасова obturaція кореневих каналів у постійних зубах з незавершеним формуванням кореня.
53. Назвіть медикаментозні засоби, що використовують для антисептичної обробки кореневого каналу у тимчасових і постійних зубах в залежності від періоду їх розвитку.
54. Назвіть основні показання до застосування УВЧ-терапії в стоматологічній практиці. Розкрийте сутність проведення УВЧ-терапії.
55. Назвіть основні показання до застосування УФО в стоматологічній практиці. Розкрийте сутність проведення УФО.
56. Назвіть основні показання до застосування дарсонвалізації в стоматологічній практиці. Розкрийте сутність проведення дарсонвалізації.
57. Назвіть основні показання до застосування електрофорезу лікарських засобів в стоматологічній практиці. Розкрийте сутність проведення електрофорезу лікарських засобів.
58. Назвіть правила техніки безпеки при роботі у рентгенологічному кабінеті. Назвіть основні шляхи забезпечення радіаційної безпеки пацієнтів.
59. Назвіть основні методики внутрішньоротової рентгенографії.
60. Назвіть основні методи позаротової рентгенографії.

Перелік практичних навичок до контролю змістового модуля 4:

1. Перелічити обов'язки медичної сестри стоматологічного відділення.
2. Продемонструвати знання основ медичної етики та деонтології в стоматології.
3. Продемонструвати знання правил техніки безпеки роботи в стоматологічному кабінеті.
4. Підготувати робоче місце лікаря-стоматолога для прийому хворих.

5. Продемонструвати знання правил оформлення медичної документації (заповнення журналів профілактичного огляду, заповнення статистичних талонів, заповнення картки диспансерного спостереження).
6. Продемонструвати методику зберігання стерильних інструментів і матеріалів.
7. Продемонструвати заходи при пораненнях, контакті з кров'ю, іншими біологічними матеріалами пацієнта.
8. Продемонструвати способи обробки медичного спецодягу.
9. Продемонструвати способи обробки гумових рукавичок.
10. Продемонструвати способи обробки захисних щитків і світлозахисних окулярів.
11. Продемонструвати методику поточної осередкової дезінфекції.
12. Продемонструвати методику заключної осередкової дезінфекції.
13. Продемонструвати методику профілактичної дезінфекції.
14. Провести поточне прибирання приміщень.
15. Провести генеральне прибирання приміщень.
16. Продемонструвати обробку робочої поверхні стоматологічного столика лікаря, стоматологічного крісла, стоматологічної установки і обладнання.
17. Продемонструвати методику проведення гігієнічної дезінфекції рук.
18. Надати невідкладну допомогу дитині при попаданні чужорідного тіла в дихальні шляхи.
19. Надати невідкладну допомогу дитині при кропивниці.
20. Надати невідкладну допомогу дитині з набряком Квінке.
21. Надати невідкладну допомогу дитині при анафілактичному шоці.
22. Надати невідкладну допомогу дитині, яка знепритомніла.
23. Надати невідкладну допомогу дитині при колапсі.
24. Надати невідкладну допомогу при зупинці дихання та серцевої діяльності у дитини.
25. Підготувати інструментарій для обстеження стоматологічного хворого.
26. Пояснити правила дезінфекції та стерилізації використаного інструментарію в залежності від його виду та призначення.
27. Провести обробку стоматологічного обладнання відповідним дезінфікуючим розчином.
28. Провести дезінфекцію стоматологічного інструментарію і виробів медичного призначення фізичним методом.

29. Провести дезінфекцію стоматологічного інструментарію і виробів медичного призначення хімічним методом.
30. Провести дезінфекцію стоматологічних наконечників.
31. Провести передстерилізаційну підготовку стоматологічного інструментарію ручним способом.
32. Провести передстерилізаційну підготовку стоматологічного інструментарію механізованим (з використанням ультразвуку) способом.
33. Проконтролювати якість передстерилізаційного очищення виробів медичного призначення (азопірамова та фенолфталеїнова проби).
34. Провести стерилізацію стоматологічного інструментарію і виробів медичного призначення паровим методом.
35. Провести стерилізацію стоматологічного інструментарію і виробів медичного призначення повітряним методом.
36. Провести стерилізацію стоматологічного інструментарію і виробів медичного призначення хімічним методом.
37. Провести стерилізацію стоматологічного інструментарію в гласперленовому стерилізаторі.
38. Замішування композитного матеріалу хімічної полімеризації та пломбування підготовленої каріозної порожнини на фантомних моделях.
39. Замішування цементів за допомогою скельця та шпателя за визначеною методикою та пломбування підготовленої каріозної порожнини на фантомних моделях.
40. Приготування пломбувального матеріалу для тимчасової obturaції кореневих каналів у постійних зубах з незавершеним формуванням коренів.
41. Приготування пломбувального матеріалу для постійної obturaції кореневих каналів тимчасових зубів.

Методи навчання

«Навчальна практика. Модуль 2. Медсестринство в стоматології» змістовий модуль 4 «Медсестринська практика в стоматології дитячого віку» використовуються наступні методи навчання:

- вербальні (пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (різні види вправлення, проведення експерименту, практики).

- пояснювально-ілюстративні або інформаційно-рецептивні, які передбачають пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами;
- репродуктивний, в основу якого покладено виконання різного роду завдань за зразком;
- метод проблемного викладу, котрий полягає в тому, що викладач ставить проблему і сам її вирішує, демонструючи протиріччя, якими характеризується процес пізнання, при цьому завдання студентів полягає в контролюванні послідовності викладення матеріалу, суттєвості доказів, прогнозуванні наступних кроків викладача; цей МН реалізується шляхом навчання студентів на проблемних ситуаціях з метою успішної попередньої підготовки до майбутньої роботи в реальних умовах практичних лікувальних закладів;
- частково-пошуковий або евристичний, спрямований на оволодіння окремими елементами пошукової діяльності, наприклад: викладач формулює проблему, студенти – гіпотезу;
- дослідницький, сутність якого полягає у організації викладачем пошукової творчої діяльності студентів шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань.

Методи навчання також можуть бути поділені на:

- методи, що забезпечують сприймання і засвоєння знань студентами (самостійна робота, інструктаж, консультація);
- методи застосування знань і набуття й закріплення умінь і навичок (виконання практичних завдань, робота в клініці терапевтичної стоматології);
- методи перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок;
- методи заохочення і покарання.

Максимальна ефективність навчання досягається лише за умови раціонального (системного) поєднання різних методів.

Форми і методи оцінювання

Для ефективної перевірки рівня засвоєння студентами знань, умінь і навичок з навчальної дисципліни «Навчальна практика. Модуль 2. Медсестринство в стоматології» використовують різні методи й форми оцінювання.

Найпоширенішим методами оцінювання є: усний контроль, письмовий, тестовий, практична перевірка, а також методи самоконтролю і самооцінки.

Оцінювання самостійної роботи: оцінювання самостійної роботи студентів за темами, які винесені на самостійне опрацювання здійснюється автоматизовано за результатом тестування на платформі eAristo.

Система поточного та підсумкового контролю

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти включає вхідний, поточний та підсумковий контроль знань, умінь і навичок. При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти (таблиця 1).

Таблиця 1.

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Оцінювання поточної навчальної діяльності проводиться науково-педагогічними працівниками кафедри під час практичних занять, навчальної практики. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та здобувачем вищої освіти у процесі навчання і формування навчальної мотивації здобувачів вищої освіти. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником – для коригування технологій, методів і засобів навчання, так і здобувачами вищої освіти – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, вирішення тестів та ситуаційних завдань, оцінки виконання маніпуляцій, письмового контролю, письмового або програмного комп'ютерного тестування на практичних заняттях, оцінки виступів здобувачів вищої освіти при обговоренні питань на заняттях, дискусії, тощо. Форми проведення поточного контролю та критерії оцінювання визначаються у робочій програмі дисципліни «Навчальна практика. Модуль 2 «Медсестринство в стоматології». Змістовий модуль 4. «Медсестринська практика в стоматології дитячого віку».

Проведення оцінювання змістового модулю.

Змістовий модуль вважається складеним, якщо середня оцінка за темами практичних занять складає не менше 3,0 та опрацьовані і зараховані усі теми самостійної роботи, що не входять до плану практичних занять в eAristo.

Проведення підсумкового контролю.

Підсумковий модульний контроль (ПМК) з дисципліни «Навчальна практика. Модуль 2 «Медсестринство в стоматології» здійснюється по завершенню вивчення програмного матеріалу усіх 4-ох змістових модулів на залучених для цього кафедрах і проводиться шляхом встановлення середньої оцінки усіх змістових модулів та переведення її у бали відповідно табл. 2. Оцінювання дисципліни здобувачів вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків практичних занять, засвоїли теми винесені для самостійної роботи в межах змістових модулів, мають позитивні оцінки зі змістовних модулів. Для

допуску до ПМК здобувач вищої освіти зобов'язаний перескладати «2» у разі, якщо середній бал поточної успішності за модуль не досягає мінімального (3,0 бали). Дозвіл на відпрацювання поточної оцінки «2» надає завідувач кафедри лише з метою досягнення здобувачем вищої освіти мінімальної кількості балів для допуску до підсумкового контролю. Стандартизований перелік завдань для перескладання «2» регламентується робочою навчальною програмою для відповідної теми заняття. Перескладання здійснюється викладачем, призначеним завідувачем чи завучем кафедри. Кількість перескладань поточної «2» обмежена двома спробами.

Результат ПМК оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується.

Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає **50 балів**. **Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів**. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність).

Таблиця 2.

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль та/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		

3	72	50	122	Е	3 задовільно
3,05	73	50	123		
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130	D	
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134		
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140	C	4 добре
3,55	85	57	142		
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160	B	
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	A	5 відмінно
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Інформація про здобувачів освіти, яким не зарахований ПМК, з точним зазначенням причини не зарахування вноситься до «Відомості підсумкового модульного контролю».

Причини не зарахування можуть бути наступні:

а) здобувач вищої освіти має невідпрацьовані пропуски занять навчальної практики. Позначка «н/в» (не виконав) у колонці «бали за ПМК»;

б) здобувач вищої освіти відвідав усі заняття, але не набрав мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність чи не опрацював теми, що винесені на самостійне опрацювання в eAristo. Позначка «н/д» (не допущений) у колонці «бали за ПМК»;

Здобувач вищої освіти має право на складання та два перескладання ПМК.

Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма дисципліни «Навчальна практика. Модуль 2. Медсестринство в стоматології». Змістовий модуль 4 «Медсестринська практика в стоматології дитячого віку»;
2. Силабус для студентів з вивчення дисципліни «Навчальна практика. Модуль 2. Медсестринство в стоматології». Змістовий модуль 4 «Медсестринська практика в стоматології дитячого віку»;
3. План практичних занять та самостійної роботи студентів;
4. Мультимедійні презентації, тестові завдання для контролю знань для вивчення тем, що винесені для самостійного опрацювання.
5. Теоретичні питання та практичні завдання для підготовки здобувачів освіти та контролю засвоєння змістового модуля.

Рекомендована література

Базова (наявна в бібліотеці ЦДМУ)

3. Медсестринство в стоматології: навчальний посібник / І. П. Мазур, Л.О. Щербак, С.В. Хлебас та ін.; за ред. І. П. Мазур. – 2-е видання. - Київ: ВСВ «Медицина», 2024. – 160 с.

Допоміжна

13. Догляд за хворими (практика): підручник (ВНЗ III-IV р. а.) / О.М. Ковальова, В.М. Лісовий, С.І. Шевченко та ін.; за ред. О.М. Ковальнової, В.М. Лісового, С.І. Шевченка, Т.В. Фролової. 2020 – 3-є вид., вип.
14. Догляд за хворими. Практика: навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів вищих навчальних закладів МОЗ України / А.В. Лавренко, О.А. Борзих. – Львів: 2020.- 204 с.

15. Kondratiuk V. Ye. Practice in Patient Care at the Therapeutic Department of a Hospital: Workbook. Clinical manual / V. Ye. Kondratiuk, V. A. Khomaziuk. – Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2020. – 112 p.
16. Невідкладні стани. Підручник. Затверджено МОН України / За ред. Регеда М. С. – 2024. – 838 с.

Інформаційні ресурси

4. Інформаційні ресурси бібліотеки.
5. Електронні інформаційні ресурси бібліотеки:
- Електронний каталог бібліотеки;
 - Інформаційно-довідникові джерела: енциклопедії, довідники, словники;
 - Навчальні електронні видання і ресурси: посібники, що містять систематизований матеріал в рамках програми навчальної дисципліни.
6. Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:
Інтернет каталоги і колекції посилань.
Медичні web-сервери і web-сторінки.
Бази даних.
- <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>
 - <https://www.cochranelibrary.com/>
 - <https://www.hrsonline.org/resource/clinicaltrials-gov>
 - <https://www.wolterskluwer.com/>
 - <https://medtube.net/>

Архіви електронних текстів і віртуальні бібліотеки.

Бібліографічні посібники.

Медичні організації (асоціації, наукові товариства).

Науково-дослідницькі центри та інститути.

Медична освіта.

Лікувальні заклади.

Новини.

Корисні посилання.

1. <https://www.youtube.com/watch?v=EuwjWrnaqrM>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=GmqXqwSV3bo>
3. https://www.youtube.com/watch?v=ea1RJUOiNfQ&list=PLvd0isBh6beQyNsOGQvs9EG_4HGBGr7us
4. <https://www.aapd.org/research/oral-health-policies--recommendations/management-of-medical-emergencies/>

Розробники: д.мед.н., професор **Каськова Л.Ф.**

к.мед.н., асистент **Моргун Н.А.**

PhD, доцент **Садовські М.О.**